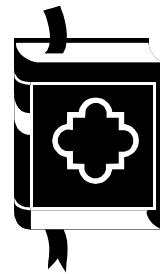

SBOR BRATRSKÉ JEDNOTY BAPTISTŮ CHEB , LIBUŠINA 4

ZPRAVODAJ

červenec 08

JE MOŽNÉ ODEJÍT ZE SPOLEČENSTVÍ?

Motto: „...*A když vede slepý slepého, oba spadnou do jámy.*“

Pokaždé, když se řeší otázka zásadního charakteru, lidé mají tendenci zastávat extrémní názory. První z nich by se dal charakterizovat: církev je především neviditelná, a proto je možné zakládat společenství zcela v souladu se svobodnou vůlí nebo participovat v té církvi, která je nám nejbližší a nejvíce nám vyhovuje. Jinými slovy nezáleží na tom, v jakém společenství se nalézám neboť se jedná především o vztah k Bohu a vše ostatní záleží toliko na člověku. Druhý extrémní případ říká asi toto: člověk je Bohem povolán do konkrétního společenství, kde má zcela konkrétní službu. Zde je povinován zůstat prakticky za jakékoliv situace, často na úkor svého svědomí i za cenu, že přenechá jiným právo panovat nad jeho vírou. Jsem přesvědčen, že oba extrémy jsou škodlivé a vedou ke štěpení, případně ztrátě života daného církevního společenství. Zatímco první případ bývá zastáván především v liberálnějších kruzích, kde bývá aplikován volný výklad Písma a kde ani nedochází k možnosti kázně, druhý případ bývá zastáván často v autokratických systémech, kde si autorita nejrůznějším systémem uměle vytvořené hierarchie zajišťuje pozici nekritizovatelnosti a slepé poslušnosti a vytváří strach z opuštění okruhu svého vlivu.

Pokusme se tedy na celou problematiku podívat prismatickým způsobem Písma a jeho exegeze. Předně je nutné si uvědomit, že církev není soukromou institucí několika jedinců, kteří si vytvoří vlastní firmu, ve které mají právo rozhodovat ani není občanským sdružením, kde si lidé sami vyberou a zvolí své vedoucí, které, pokud jim nevyhovují, mohou svévolně odvolat. Církev je společenstvím Bohem povoláných a zdarma ospravedlněných lidí, kteří jsou si před Bohem rovni. Pánem a vládcem tohoto společenství je Kristus, který je hlavou a který jediný je zákonodárce i soudce. Je to on, kdo vyvoluje i povolává a věřím i zakládá jednotlivá církevní společenství. Nikde v Novém Zákoně nečtu, že by církev patřila nějakému člověku, který si osobuje právo rozhodovat o tom, kdo do daného společenství patří, kdo se mu hodí a kdo ne. Zcela konkrétně to vyjadřují slova apoštola Pavla o těle, skládajícího se z mnoha údů se zcela odlišnou úlohou (1 K 12, 12–21).

Je nasnadě, že takováto pluralita má – vzhledem k padlé lidské přirozenosti – tendenci vytvářet přirozené pnutí a frakace. Písmo s tím zcela pragmaticky počítá a dokonce to využívá jako měřítko ortopraxe (1K 11,18–19). Jak je vidět, jednota těla plyne z rozmanitosti, nikoliv z uniformity. Není zde nějaký hlavní orgán, který o všem rozhoduje, který si nastaví měřítko a který řekne ostatním údům: pokud nebudete myslet, jednat a chovat se jako já, nepatříte k tělu. Bible samozřejmě zná extrémní případy, kdy si jedinec, který se považoval za garanta jednoty, osoboval právo rozhodovat o tom, kdo do církve patří a kdo ne podle toho, pokud lidé nerozsuzovali ostatní služebníky jeho měřítkem (3J 1,9–10). Apoštol však hrozí, že veřejně poukáže na chybnost takového jednání. Ježíš, který byl podroben Zákonu (4,4), vedl k poslušnosti židovských vůdců (Mt 23,2) a dokonce, před svým ukřižováním, nabádal k obětem dle formy Starého Zákona (L 5,14), nám sám zanechal příklad chování k autoritám. Ačkoliv tedy Ježíš respektoval úřady farizeů a saduceů, v podstatě v jeho životě byly dvě oblasti, kde se otevřeně postavil proti vůdcům, a to v rovině morální a v rovině věroučné. Nabádal své učedníky, aby farizeje poslouchali, ale nechovali se dle jejich skutků a zároveň varoval před učením, které bylo v rozporu s Písmy (Mt 16,12).

Falešné učení

Taktéž epištoly nás nabádají k poslušnosti Bohem ustanovených vedoucích, ale zároveň nás volají ke zkoumání jejich učení. Sám apoštol Pavel nabádal galatské, aby jej odmítli v případě, že by zvěstoval jiné evangelium, přičemž předpokládal, že adresáti jeho dopisu mají schopnost sami rozsoudit, zda učí správně, či nikoliv (Ga 1,8). Rovněž apoštol Jan ukazuje na skutečnosti, že křesťani sami jsou schopni poznat pravdu a podle ní i jednat (1 J 2,27). Každý proto máme odpovědnost za to, abychom zkoumali a podle Písma rozpoznávali to, co je správné a co nikoliv. Pokud si autorita klade privilegium panovat nad vírou člověka (2 K 1,24) nebo vede k tomu nekriticky, tedy bez možnosti rozsuzování, přijímat její učení, dostává se mimo rovinu Nového Zákona a stává se elitářskou a sektářskou. Písmo samozřejmě dává možnost nápravy. Pavel Petra otevřeně napomenul z pokrytectví, když svým jednáním potvrzoval falešné učení. Jednal veřejně a otevřeně ve snaze zabránit, aby se toto pokrytectví a v důsledku toho i falešné učení rozšířilo (Ga 2,11–14).

Jsem zastáncem toho, že za svůj život i za své společenství neseme všichni zodpovědnost a proto se také máme vzájemně napomínat. Tam, kde je možné i přes nebiblické učení setrvat a kde není člověk veden zpronevěřit svému svědomí, myslím, že je dobré zůstat a být solí tomuto společenství (Zj 2,24). Tam však, kde již není svědomí člověka respektováno, kde se uznává jen výklad Písma vedoucích a kde se tudíž panuje nad vírou člověka, tam zároveň dochází k zamezení možnosti nápravy. Obecně se v takovýchto společenstvích popírá, že by jednotlivé údy těla Kristova byly schopny samy rozpoznat v Písmu pravdu a poslušnost jediného správného výkladu bývá mocensky vynucována. V takových případech je otázkou času, než se z daného společenství stane sekta, která bude stále více a více panovat nad vírou jednotlivých údů a z těla Kristova bude tendence, slovy jednoho religionisty, učinit kbelík s pískem.

Mezi Bohem a člověkem zde stojí lidský prostředník, který si časem vynucuje stále více a více poslušnosti, až se stane zcela dominantním vůdcem, který odstraní všechny možné mechanismy možnosti jeho korekce. Dokonce i první izraelský král Saul, který ve Starém Zákoně určitým aspektem představoval Boží úřad, což ani nemá v NZ v podobě člověka obdobu, když odmítl naslouchat Boha skrze kritiku svých spoluslužebníků, přivedl své království pod Boží soud. Ačkoliv se jeho království stalo mocným, z Písma můžeme vidět formu silného panování a vládnutí v životech jeho „poddaných“. Takto nastavený systém nakonec vedl k devastaci celého království. Tento osud postihl i mnoho dalších králů, kteří

odmítli naslouchat kritice proroků. A tak i dnes, tam, kde se uplatňuje panování vedoucích, dochází například i k dalšímu a dalšímu štěpení a dělení.

Morální selhání

Druhou oblastí, před kterou nás Písmo vzhledem ke společenství varuje, je morální selhání. Proto Bible, ve snaze předejít těmto excesům, určuje velmi přísné podmínky pro ty, kdo by se chtěli stát vedoucími. "(1Tm 3,1–7).

Jak je vidět, Bůh klade důraz především na charakter člověka. Až příliš často jsme dnes svědky, že jsou lidé do odpovědnosti povoláváni podle zcela jiných kritérií, jako je loajalita k osobám ve vedení, případně jsou lidé povoláni podle schopnosti jejich přizpůsobivosti k vykonávání cílů vedoucích. Je logické, že pokud jsou do vedoucích funkcí povoláváni například rozvedení a morálně slabí jedinci s pochybnou pověstí, je otázkou času, než se to projeví v rovině celého společenství. Obvykle pak dochází k posunu v náhledu na mnoho oblastí života církve, neboť morálně slabý člověk ve vedení bude zastávat jen taková učení, která jej budou ospravedlňovat a nebudou ohrožovat jeho pozici.

Z historie se můžeme poučit, že jednou z věcí, kde mnoho služebníků selhalo jsou pýcha, peníze resp. láska k nim, touha po vlastním potvrzení apod. Pokud v čele společenství stojí milovník peněz, pak se to obvykle projeví i v touze po stále vyšším životním standardu a nejrůznějších záminkách po stále větším zisku z příjmu do vlastní kapsy. Apoštol Pavel, když se v korintském sboru objevili takovíto samozvaní vůdci, na to ve svém dopise reagoval slovy: „Ochotně snášíte, když vás někdo zotročuje, když vás někdo vyjídá, když vás obírá, když vás přezírá, když vás bije do tváře. Musím přiznat, že na něco takového jsem příliš slabý!“ (2K 11,20–21)

Druhou oblastí obvykle bývá rodinný život, který se má zcela konkrétně projevit věřícími dětmi a životem s jednou ženou. A opět, je samozřejmé, že ne vždy je možné vychovat děti ve víře v rozdělených manželstvích nebo zachovat manželský svazek tam, kde se partner dopouští cizoložství. Ale jsem přesvědčen, že k porušování těchto principů dochází i mimo rámec těchto situací. Apoštol Pavel pak dává sám sebe za příklad jen pod podmínkou jeho následování Krista. Není proto možné následovat vedoucí, kteří sami Krista nenásledují, což bývá zcela jasně možné rozsoudit po ovoci.

Existuje jistě i řada dalších morálních pochybení, kterých není nikdo zcela prost, ale tam, kde se tyto zásady opouštějí, je jen otázkou času, než dojde k morální korupci celého společenství.

Závěr

Morální selhání podmiňuje nezdravé učení a naopak. Kde bývá jeden z těchto principů narušen, tak postupně dojde i k narušení života celého společenství. Mějme proto na paměti, že mnoho heretických směrů, jako Děti Boží nebo Svědkové Jehovovi se ocitlo mimo rámec Nového Zákona zejména proto, že vytvořili buď zcela nekorigovatelný systém autority člověka nebo dali prostor pro vytvoření systému, který toleruje lidský hřích. Kde k tomuto dojde, je zcela legitimní a dokonce nezbytné se biblicky oddělit. Před tím je ovšem správné využít všech opravných zákonných biblických prostředků, které dané společenství nabízí. Kde jsou tyto prostředky zneváženy nebo není možné je využít, není ani možnost nápravy.

Tam, kde není možné se dovolat práva nebo kde se pohrdá lidským svědomím a pravdou, tam se rovněž pohrdá principy Božího království (Ef, 5,9, Mt 23,23, 1J 2,29, Ř 9,1 a 1 Tím 1,19).

[Aleš Franc](#)

Kristína Royová

- duchovní zápasy a Boží požehnání

Jako každý v Ježíše Krista věřící člověk, tak i Kristína Royová prožívala duchovními zápasy. Přahovala je však většinou společně se svou sestrou Marií. V tom byla pro ně velká Boží míra. Mohly se v zápasech vzájemně podporovat, povzbuzovat a posilovat. Můžeme říci, že zápasy, kterými procházely, byly ve svých obávaných.

První oblastí bylo jejich vlastní nitro

Byl to zápas s vlastním stavem přínosnosti – tak říká Kristína s vlnami pýchou. Podívejme se, jak tento zápas oněrcala Kristína. Už v dětství poznávala Boží slovo. Její matka byla v prostředí volice národy k Dořtu, snažila se plnit Boží přikázání. Mnoho snahy se jí dařilo. Oni děraví četla pravidelně Bible, poslouchala mnohá kázání a měla stále větší známost Písma svatého. S tím narůstala i její láska k Ježíši. Sestry se sebou a pýchou z vlastní zbožnosti. V zimě roku 1856 navštívily sestry Marie a Kristína sestru a tchýni Pavla Roye v Košicích, kde se rozvíjely v českém křesťanském časopise „Běhání“, který vydával Josef Kostomlatský, s nímž sestry navázaly pak občasné kontakty. Čtení časopisu „Běhání“, který si později přepočítaly, prohloubilo ještě víc jejich zájem o další rozvíjení. Nad čtením tohoto časopisu prozily sestry duchovní probuzení. Kristína vzpomíná: „Převážně cítila, že se vnitřně nešťastně cítím – tak jsem z toho ráda, že jsem se v duchovní síle dostala k panu Němu. Ještě usměvavě než před tím, navštěvovaly jsme kostel i Večeri Pánie, četly jsme pravidelně Boží slovo, o vánocích jsme připravily stromček pro chudobné děti. S pomocí pana Kostomlatského jsme zorganizovaly malou knihovnu křesťanských spisů na půjčování, navštěvovaly jsme nemocné atd. Při tom jsme zavedly přísnou neděli, takže se nám tento den nakonec stál břemenem a nejdelším dnem v týdnu. Již při tom se naše Boží zápas se svou pyšností, sebestačností, sebestačností a vnitřní nešťastností.“

Rozvíjející zápas nastal až po návštěvě manželů Kostomlatských v Pisku v září 1858. Na pozvání redaktora Josefa Kostomlatského navštívily obě sestry město Písek v Čechách. K.

Royové vzpomínají: „V pobytové době bratra a sestry Kostomlatských nás čekalo nepočetné úsilí o vnitřní život. Bylo to zápas se svou. Představte si, že Ježíš, který byl v Betléme, se nás v tomto zápasu zúčastnil s božským tělem. Když jsme ho slyšely, bratr Kostomlatský měl při tom velmi božské slovo a měl krásnou pravdu o vnitřnosti. Jedno ráno odešel do Čechobrodu, připravil se na kázání v neděli a když šel do kostela, tak kázal o Boží milosti. Když jsme ho slyšely, bratr Kostomlatský měl při tom velmi božské slovo a měl krásnou pravdu o vnitřnosti. Jedno ráno odešel do Čechobrodu, připravil se na kázání v neděli a když šel do kostela, tak kázal o Boží milosti. Když jsme ho slyšely, bratr Kostomlatský měl při tom velmi božské slovo a měl krásnou pravdu o vnitřnosti.“

■ Kristína Royová v mládí

zpráva pro Kristína a Pavla Trávní... Zpráva byla velmi krásná a byla velmi krásná. Bylo to zápas se svou. Představte si, že Ježíš, který byl v Betléme, se nás v tomto zápasu zúčastnil s božským tělem. Když jsme ho slyšely, bratr Kostomlatský měl při tom velmi božské slovo a měl krásnou pravdu o vnitřnosti. Jedno ráno odešel do Čechobrodu, připravil se na kázání v neděli a když šel do kostela, tak kázal o Boží milosti. Když jsme ho slyšely, bratr Kostomlatský měl při tom velmi božské slovo a měl krásnou pravdu o vnitřnosti.“

o svatosti. „Chci pýchu, pýchu od Boha, aby jsem se v něm se svou pyšností mohla zúčastnit. Co pýchu, pýchu od Boha, aby jsem se v něm se svou pyšností mohla zúčastnit. Co pýchu, pýchu od Boha, aby jsem se v něm se svou pyšností mohla zúčastnit.“

Byl v Pisku byl tedy požehnaným zakončením zápasu s vlastní pýchou a také upřímným sebe-překročením v poslání před Ježíšem Kristem. V Praze pak, při setkání s Dr. Baedekerem, se sestry rozhodly zasvětit své životy celé do služby Ježíše Krista. Dr. Baedeker jim požehnal a ve jménu Boha je vyslal k evangelizační práci. Zač se sestry rozhodly, že oběť své životy do služby evangelia pro slovenský národ.

Kristína píše ve svých vzpomínkách: „Keď v Pisku zosňatá mi bola tarcha hriechu, vťahol do duše pokoj, ktorý tento svet nedáva, ale ani vziať nemôže. V Prahe smela som v práva kráľovskej dedičky vstúpiť a šľachtictvo Božej dcéry bolo mi udelené, s ním právo mať podiel na službe, na bojoch, i na víťazstve a sláve Ježiša Krista Kráľa.“ (Citát z knihy Za svetlom a so svetlom.)

Po návratu z Prahy začal nový zápas, a to v oblasti sociální

Sestry si začaly věnovat velké body i celou zasloužití dělu. Byly vedeny Duchem, aby se věnovaly dětem. Začaly diakonické práci s dětmi „hazardérů“ – podomovních obchodníků, kteří odcházeli na černo, městu do světa a ve

děti střelili do páně sestřím Royovým. Pro tyto děti sestry koupily starý dům a začaly v něm realizovat sociální práci. Dům dostal název „Lutnia“. Později se sestry přeorientovaly na práci se sirotkami. Dětem byly věnovány a pak v něm bydlely děti i se sestřimi vychovatelkami a diakonkami. V roce 1926 byl a pracoval s dětmi přestěhován do domu, který dostal název „Chudípků“. Zde byly lepší podmínky pro tuto práci. Vše se realizovalo ze sbírek chudých lidí, kteří ve své vlastní nemoci byli ochotni přispívat na tv. děti byli úplně na mízně.

Velkým nátelem rodiny slovenského národa byl v této době alkohol. Sestry Royové viděly své poslání rovněž v zachráněním lidí z alkoholizmu. V iniciativě Jána Chovrňáka byl 1. ledna 1927 založen na Staré Turé „Modrý kříž“. Byl to abstinentský spolek, jehož členové se zavazovali, že příjímají konzumovat alkoholické nápoje a budovat žít podle něho. Na veřejnosti spolek byl samostatná mezinárodní organizace pro záchranu alkoholika s ústředím pro Uhersko v Budapešti. Zásady Modrého kříže byly vznešené: „Denně číst Boží Slovo a žít podle něho, zřici se opojných nápojů, přivádět lidi ke Kristu a být připraven snášet pro Krista i pohanění.“ Pod vlivem Božího slova byli mnozí alkoholici zachráněni a proměněni.

Velikou touhou Kristíny bylo také postavení nemocnice na Staré Turé. Její touha se uskutečnila. Dne 12. 3. 1912 byla nemocnice otevřena. V tomto case byla založena rovněž slovenské dětské. V sedmdesátém roce své života se Kristína rozhodla realizovat svůj dlouholetý zájem o vyloučení domova pro seniery. Završením uslovené práce bylo jeho otevření dne 1. května 1933. Tento dům dostal název „Domov bielych hláv“. Péče o sirotky, o lidi nemocné a staré byla velmi náročná. Toto obdivuhodné dílo v sociální oblasti bylo výsledkem mnohých zápasů, ale také viditelným Božím požehnáním.

Současně s velkým úsilím v oblasti sociální vedly sestry Royové i **zápas v oblasti duchovní**. Věděly z vlastní zkušenosti, že jen Boží slovo má moc změnit člověka. Člověk přeměněný Ježíšim slovem žije pak v lásce s Bohem i s láskou k Edem. Sestry zjistily, že děti vůbec neznaší Boží slovo a jsou od Boha velmi vzdálené. Začaly tedy šíromožkovat děti ve svém časovém skromném bytí, učily je recitovat texty z Bible a zpívat du-

chovní písně. Založily tak na Slovensku první třídní školy. Když děti přibývaly, pronajaly si větší místnost. Přicházelo až 40 dětí. S dětmi přicházeli na vyučování i dospělí. Mnozí z nich se pak rozhodli pro křesťanství. Pána Ježíša. Když na slovo vyvolávaly sestry rozvět v domě, který s tímto společenstvím tvořil Modrý kříž, kde byl velký sál, do kterého se vešlo 300 posluchačů.

Duchovní zápas o záchranu národa vedla Kristína i svojí spisovatelkou službou. Především svými časopisy „Šestba“ a „Křesťan“ přinášela biblicke vzdělávací články a vzájemně vzájemně modly a Božím slovom odvíňovala duchovné zisky lidu na Slovensku, na Moravě, v Čechách i na Slovensku. Rozhodující otázkou v nemalé světa evangelia lidem sehnaly však její knihy. Napísala celkem 77 knih, z nichž mnohé jsou učebny dětem a mladým lidem. Ve všech je jasné vose staré evangelia a vzdělávání lidí podle Kristova učení. Všechny její knihy jsou napuňny s velikou láskou pomáhat lidem, kteří odu smyslného života. Každá kniha byla jistě mnohokrát promodlena. Kristína byla vedena k psaní knih velikou touhou získat svůj národ pro Krista. O spásu svého národa vedla veliký duchovní zápas. Pán Bůh tento upřímný zápas bohatě požehnal. Její knihy se staly zdrojem požehnání nejen pro Slováky, ale i pro mnohé národy světa.

Další oblasti zápasů sester Royových byla protiventství, nepochopení a překážky

Spíná se pomněná slova apostola Pavla: „*Já vím, kde chci žít, kde žít s Kristem Ježíšem, takže pronásledovat 2 Tim 3,12*“. Od srpna 1890 do září 1894 prodaly sestry Royové obušer protiventství. Po smrti otce Augusta Roye v roce 1884 byl farářem na Staré Turé jejich švagr Ludovit Čulík. Jedné neděle řekl z kazatelny následující slova: „*Pán Ježíš vyčistil Jeruzalémský chrám. Svázal bič z provázků a vyhnal ním všechny, kteří učinili z Božího domu peleš lotrovskou. Tak musíme učinit i my, musíme vyhnat všechny bludáře, kteří tupí naši církev*.“ Když lidé vycházeli z církve zařadili Kristína, Marii a jejich spolupracovnice ruzným nazývání. Říkali jim: „*J my musíme být bič vyhnat nás*“. Farář zase do lidových srdcí velikou nenávisť.

Když Kristína, Marii a jejich spolupracovnice vylnaly, začaly se šironožkovat ve svém bytí. Kristína ve svých vzpomín-

■ Kristína Royová

kách píše: „*Mé silnější dílo v tomto období bylo to, že se přeorientovaly a neprobívaly. To nebylo, což znamená, že byly v této době bezcílně žijící. Čím víc jsme byli terca, tím víc nás Bůh, Ježíš obohacoval*.“ Dale vzpomíná: „*Nepřidali jsme se k žádné svobodné církvi, ani jsme žádnou novou nevytvořili, scházeli nám k tomu přiměřeni muži. Chtěli jsme zůstat jen pravými evangelíky a tvořit v té naší tvrdě spící církvi, malou větev oné pravé živé církve, jejíž údové nejsou počítáni podle čísla v matriční knize, ale podle zápisu v knize života Beránkova*.“ Na ulici se jim lidé vyhýbali a nechtěli s nimi komunikovat. V tomto těžkém období se, podle její příčetny k Pánu a udu se spolehnout na Boží ochranu a vedení. Jejich vna byla přetavena jako zlato v ohni. Přozíté tvůrnosti se staly zdrojem inspiace pro mnohé členov. Přet i další knihy. Do jejich šíromožčení přicházeli v tomto období především lidé z blízkých sepaní. Zvěst evangelia zasahovala stále nové posluchače a proměňovala je na nesobecké a obětavé následovníky Krista.

Požehnání, které z těchto duchovních zápasů vyrostlo, je veliké. Sedmdesát let po smrti Kristíny smíme vidět hojně ovoce služby i obětavého života obou sester. Velmi si vážíme jejich píle, obětavosti, věrnosti i vytrvalosti. To v nich plati lezova slova: „*Kde vřítve a žítve pro tvou křesťanskou evangelia, zmloua její*“ Mk 8,35. „*Žítve tvou, když máš duševní život a přeměňovat a žítve obětavě proti všem lidem, kteří jsou tví*“ Mat 23,37. „*Proč je tvé bytí tak obětavé a nebeské*“ Mt 23,11.

CO JE TO MANIPULACE?

Ačkoliv je pojem „manipulace“ v církevních kruzích často skloňován, někteří lidé jeho existenci nepřipouštějí. Setkáváme se tedy s manipulací v Písmu nebo jde o pojem, který si vytvořili současní křesťani k tomu, aby se nemuseli podrobovat kázni ve svých společenstvích?

Podstata manipulace

Jsem přesvědčen, že s manipulací se setkáme jak v Písmu, tak v historii, či současnosti církve. Nabízím proto svoji definici manipulace, která nemusí zcela pokrývat celý obsah tohoto pojmu, ale která – snad – postihne alespoň jeho podstatnou část. Manipulace se dopouští podle mne ten, kdo se snaží docílit jednání druhého člověka ve věci, která nepřísluší do jeho kompetence. Manipulace z tohoto úhlu pohledu tedy předpokládá ono vymezení kompetence, včetně její nepřekročitelné hranice. K překročení oné hranice pak manipulace používá neetických prostředků.

S manipulací se proto setkáme nejčastěji tam, kde si lidé nárokují vládu nad celou oblastí lidského života jiného člověka, včetně jeho soukromí, přičemž si uvědomují, že nemají žádné zákonné prostředky, aby toho mohli docílit. Dalo by se ve zkratce říci, že princip manipulace odráží okřídlené světské přísloví, že „účel světí prostředky.“ Pokud má tedy křesťan nějaký bohulibý cíl, může k jeho dosažení používat i nečestných prostředků jako je lež, nátlak, vyvolávání pocitu viny, vydírání nebo zastrašování, případně zdeformovaných výkladů Písma.

Nikdy se ovšem nejedná o „lež“ nebo „nečestné jednání“, protože je to posvěceno „správným“ cílem. Je ovšem nasnadě, že účel prostředky nesvětí, naopak, jak uvedl jeden známý publicista, prostředky samotné vypovídají o daném cíli. Jinými slovy manipulace se zpravidla používá k dosažení morálně pochybných cílů a je opakem chození ve světle. Manipulace vůči člověku je v podstatě obdobným principem jako magie vůči Bohu a svědčí o nezkrotné touze lidského ega vládnout i ve věcech, které nepatří do jeho kompetence.

Techniky manipulace

Ten, kdo manipuluje, používá řadu technik, ve kterých se své praktiky snaží často schovat za jednání Boha. Církevní vedoucí používající k dosahování svých cílů manipulace se proto obvykle v lidech, se kterými manipulují, snaží vzbudit pocit viny před Bohem například připomínáním slabostí, citovým vydíráním, ztrápeným výrazem v obličeji a vzbuzováním pocitu velké zodpovědnosti za jednání dotyčného. Často je přitom třeba odvést pozornost od podstaty tématu.

Verbální rovina

Od tématu je možné odvést pozornost například slovy: „ztrácím s Tebou čas, zatímco kolem hynou lidé“ event. „již si to nepamatuji“, „máš na to svědka?“, případně vzbuzovat dojem, že odlišný názor způsobuje nejednotu, pro kterou Pán nemůže požehnat apod.

Ten, kdo manipuluje, se většinou snaží mluvit tak, aby jeho slova bylo možné zpětně interpretovat podle situace. Jeho řeč není biblicky jednoznačná ve smyslu „ano – ne“, ale vždy je možné ji vyložit „ano i ne“. Často se mluví v nesnadno zapamatovatelných formulacích, náznacích nebo dlouhou a monotónní řečí, do které není možné vstoupit. Velmi účelné je neklesnout po větě hlasem, aby oponent kdykoliv se snaží promluvit, cítil pocit viny, že skáče do řeči. V takovém případě je pak možné říci „ještě jsem nedomluvil“, případně laskavě a s obviňujícím hlasem odvětit: „jak je možné s tebou mluvit, když mne ani nenecháš domluvit...“ Podstatné je však nikdy nepřipustit řeč o jádru věci a téma odvést do oblasti, která je pro oponenty slabinou.

K manipulaci se používá i jiných ustálených obrátů jako: „mně povolal Bůh a jestli neposlechněš mně, pak neposloucháš Boha“ nebo „pokud mi nedůvěřuješ, pak nedůvěřuješ Bohu, že mne správně vede apod.“ Pochybnost, zda se ale dotyčný nechá sám Bohem správně vést a zda sám Boha správně poslouchá se jednoduše nepřipouští. V podstatě jde o to, aby ten, kdo odmítá poslušnost člověku, měl vždy pocit viny, že se protiví samotnému Bohu, který zde evidentně bere Boží jméno nadarmo.

Pro manipulaci je rovněž příznačné, že se při ní nikdy nemluví ve slovních spojeních „musíš – nesmíš“, ale vždy se používají slovní spojení jako „nedoporučuji“, „důrazně si nepřejí“, „nerad bych viděl“, přičemž se ovšem neuposlechnutí dané „rady“ klasifikuje jako neposlušnost nebo dokonce vzpoura. Pokud je vedoucí součástí nějakého širšího okruhu vedoucích, je třeba používat plurálu a mluvit i za ostatní.

Lépe je však k manipulaci používat jiné lidi a odpovědnost za své jednání tak nepřímou vložit na ně a úplně nejúčelnější je použít zcela loajálních a morálně slabých nebo nezkušených lidí, kteří jsou o pravdě dané věci přesvědčeni. Velmi důležité je manipulovat skrytě, nejlépe mezi čtyřma očima, přičemž navenek je třeba zachovat zdání, že vedoucí k dotyčnému překypuje láskou, snahou pomoci a nebohý člověk není ochoten nebo schopen si svůj stav uvědomit.

V manipulaci je možné docílit až mistrovství. Například říci s klidem před lidmi dotyčnému do očí věci, které nejsou pravdivé, což obvykle vyvolá emotivní reakci. Ta pak je neinformovanými diváky chápána jako projev zahořklosti, neodpuštění, nepoddanosti atd. Důležité je soustředit se nikoliv na fakta nebo podstatu problému, ale na to, jak vyvolat patřičný dojem. Ten, kdo manipuluje, pak – podaří-li se mu vzbudit emotivní reakci – se musí zachovat neobyčejně laskavě, aby vzbudil dojem, že je to on, kdo v duchu mírnosti a pokory se snaží o nápravu, zatímco druhým lomcuje zloba, prozrazující, že chyba je evidentně na jeho straně.

K vyvolání nepatřičné reakce u druhého je pak dobré použít nějakých smyšlených osobních informací nebo ještě lépe, zkreslit nějaké reálné informace v neprospěch dotyčného. Například: „vidím, že nejsi zcela poddán Bohu ve věci, kterou jsi mi před nedávnem svěřil“ nebo „zdravotní stav Tvé dcery mi velmi leží na srdci a zvaž si, zda Tvé jednání s tím nějak nesouvisí“. Je ale třeba věc jenom naznačit, aby toho, kdo manipuluje, nebylo možné usvědčit z toho, že mezi těmito věcmi vidí příčinnou souvislost. Jde přeci o to v posluchačích vzbudit dojem, že jednání dotyčného je nesprávné a že je to Bůh, kdo se skrze různé (možná i vykonstruované) situace snaží dotyčného přivést na cestu, kterou manipulátor vidí jako správnou.

Další technikou je řeč mezi čtyřma očima s různými lidmi, kteří jsou slibem vázáni o této věci nijak nemluvit. Pak je jim svěřena informace, která nějakým způsobem poškodí dotyčného. To ovšem bývá nebezpečné a proto je třeba jednat beze svědků, aby informaci bylo možné popřít.

Ovšem nejlépe nepřímě. I zde je nutné postupovat tak, aby ten, komu je informace svěřena, získal jen potřebný názor. Použitá slova proto musí být volena tak, aby je v případě „prozrazení“ bylo možné odlišně interpretovat.

Neverbální rovina

Na rovině neverbální existuje řada postupů, jak získat převahu a vyvolat pocit viny nebo hněvu. Například je dobré používat dlouhých a zkoumavých pohledů do očí, přičemž je přirozené, že takovéto pohledy jsou v normální komunikaci nepřirozené. Když dotyčný ze slušnosti po nějaké době uhne očima, vyvolá to v něm submisivní pocit, kterého je pak možné využít v převaze.

Další možnou technikou je pozdrav. Velmi účelné je podat na veřejnosti člověku ruku ve chvíli, kdy to již daný člověk nevidí a je již na odchodu, krátce otočen zády, a nemůže reagovat, což může být interpretováno jako neslušnost. Pak je dobré se rozhlédnout, zda si toho někdo všiml a zkroušeným výrazem s předstíraným zájmem dát najevo, jak nás toto odmítnutí zranilo, ale jak nás to zároveň mrzí. Bývá pak vhodné dodat například: „dříve byly naše vztahy tak vřelé a nyní je (onen člověk) zahořklý, že už mi nepodá ani ruku.“ Nezbytné je pak s otcovským výrazem dodat, jak to člověka bolí a jak by přitom rád pomohl.

Vhodně šířenými informacemi a občasnou demonstrací některé z těchto neverbálních technik je pak výhodné rozšířit o daném člověku informace o zahořklosti, neodpuštění mezi více lidmi...

Manipulace v Písmu

Nyní si manipulaci rozeberme na klasickém biblickém příběhu. Vystupuje v něm spravedlivý izraelita, který je věrný Zákonu a dědictví předků, a ambiciózní král, který je pro svou pýchu sám snadno manipulovatelný svojí ženou.

Po těchto událostech se stalo toto: Nábot Jižreelský měl vinici v Jižreelu vedle paláce samařského krále Achaba. (1Kr 21,1)

O jakých událostech se zde mluví? Král Achab byl napomenut prorockým žákem za to, že se zpronevěřil na Božím díle a neuposlechl Boha. Autokratický vládce ovšem napomínání nenávidí. Působí mu nezměrná muka, když si někdo dovolí postavit se mu na odpor nebo dokonce jej veřejně napomínat, byť by šlo o připomenutí samotného Božího slova. Achab nesnesl, aby se mu postavil někdo, kdo by se jej nebál. Měl sice zkušenosti, kdy musel ustoupit Eliášovi, ale jeho nezkrotná pýcha mu nedovolila zcela se pokořit pod mocnou ruku Boží.

Je příznačné, že i těsně po události, kdy byl usvědčen z hříchu, si všiml, že vedle jeho paláce leží čísi vinice. Ten, kdo nenávidí napomínání, se obvykle touží i rozpínat, vše kontrolovat a neomezeně vládnout. Vždyť jak krásné by bylo rozšířit území svého vlivu, blahobytu, svého teritoria...

Achab promluvil s Nábotem: „Dej mi svou vinici, chci z ní mít zelenářskou zahradu, protože je blízko mého domu. Dám ti za ni lepší vinici anebo, chceš-li raději, vyplatím ti její kupní cenu ve stříbrě.“ (1Kr 21,2)“

Severoizraelský král si je vědom svého bohatství a nejprve činí Nábotovi velkolepou nabídku. Při prvním setkání s člověkem, který je ve skrytosti manipulátor, často můžeme být překvapeni

jeho velkorysostí, zdánlivou přátelskostí, ale jen do doby, než projevíme odlišný názor nebo se zachováme odlišně od jeho přání.

Nábot řekl Achabovi: „Chraň mě Hospodin, abych ti dal dědictví po svých otcích.“ (1Kr 21,3)

Nábot netušil, jak člověku jako Achabovi nesmírně vadí, když je mu připomenuto, že nad jeho vládou je ještě Hospodinovo slovo, jímž je jeho autorita vymezena a na jehož základě je možné se jeho „přání“ vzepřít. Achab si byl dobře vědom, že nemůže Nábotovu vinici jednoduše „vyvlastnit“, protože Izrael byl právním státem, kde královská moc byla vymezena Zákonem, který nesměl překročit ani král. Nábot byl jistě zbožný člověk a patrně znal slova o významu a váze dědičných podílů. Dokonce se přitom dovolával samotného Hospodina. Není divu, když si přečteme Achabovu reakci.

Achab vstoupil do svého domu rozmrzelý a podrážděný tím, jak s ním Nábot Jizreelský mluvil, když řekl: „Dědictví po svých otcích ti nedám.“ Ulehl na lože, odvrátil tvář, ani chléb nepojedl. (1Kr 21,4)

Jak nepříjemné je pro vládyčtivého muže připomenutí, že nemusí být po jeho a že je možné s ním legálně v jeho nárocích nesouhlasit. Taková věc může přivodit až ztrátu chuti k jídlu!

Přišla k němu Jezábel, jeho žena, a promluvila k němu: „Čím to je, že je tvůj duch rozmrzelý a ani chleba nejíš?“ Odpověděl jí: „Mluvil jsem s Nábotem Jizreelským a řekl jsem mu: »Dej mi svou vinici za stříbro nebo, přeješ-li si, dám ti za ni jinou vinici.« Ale on mi řekl: »Svou vinici ti nedám.«“ (1Kr 21,5–6)

Příhodné je, že Achab zde už nemluví o tom, že Nábot mu odmítl postoupit dědictví po otcích s ohledem na Hospodina. To pro něho není podstatné a ani to nevzpomíná. Podstatné je, že se našel někdo, kdo se mu v jeho nárocích vzepřel. A nyní přichází jeho žena, která zná svého muže velmi dobře. Ví, jak si zakládá na své moci a jak těžce před celým Izraelem nese, když se mu někdo, byť ve jménu Hospodina, vzepře. Když tak učinil prorok Eliáš, za jehož slovo se postavil samotný Bůh, nechal ho za to mnoho dní hledat po celé zemi, aby jej našli a usmrtili.

Jezábel, jeho žena, mu řekla: „Teď ukážeš svou královskou moc nad Izraelem! Vstaň, pojez chleba a buď dobré mysli. Já sama ti dám vinici Náбота Jizreelského.“ (1Kr 21,7)

Celý Izrael přece musí vidět, kdo je tu pánem a koho je třeba, bez ohledu na Písmo nebo své svědomí poslouchat a komu je třeba se podřízovat. Je už podružné, jakými prostředky bude cíle dosaženo. On, král, si přeci usmyslel, že chce vinici a jeho „královskou moc“ je přece třeba respektovat. Je nepřijatelné, aby se někdo dovolal proti němu Zákonu. Jeho autorita je přece nad jakýmkoliv Zákonem.

Pak napsala Achabovým jménem dopisy, zapečetila jeho pečeti a poslala je starším a šlechticům, těm, kteří byli v jeho městě a bydlili s Nábotem. (1Kr 21,8)

Zde vidíme podstatnou věc. Ten, kdo se dopouští manipulace musí být obklopen loajálními lidmi, kteří se nebudou ptát po důvodech a poslechnou na slovo. V dobách vlády převrácených panovníků se ostatně ani ve vysokých postech nemohou vyskytovat lidé, kteří by byli věrni Bohu. Musí to být lidé především loajální a spolehliví. Jezábel musela velmi dobře vědět, na koho je se možné obrátit a kdo bez přemýšlení vykoná jakýkoliv příkaz.

V dopisech psala: „Vyblaste půst a posadte Náбота do čela lidu. Proti němu posadte dva muže ničemníky a ti at' vydají svědectví, že zlořečil Bohu a králi. Pak ho vyvedte a ukamenujte k smrti.“ Mužové jeho města,

starší a šlechticové, ti, kteří bydleli v jeho městě, vykonali, co jim Ježábel vzkázala, jak bylo psáno v dopisech, které jim poslala (1Kr 21,9 –11)

Tato slova nás nechávají na pochybách o morální zkaženosti nejen královské rodiny, ale i předáků lidu. Je příznačné, že každý „schopný“ manipulátor, kterým rozhodně Achabova žena byla, se obratně odvolává Hospodina a dokonce vyhlašuje půst. Nábota za jeho vzdor bylo třeba vykreslit jako rouhače, kterého v očích lidu postihne spravedlivý trest.

Mužové jeho města, starší a šlechticové, ti, kteří bydleli v jeho městě, vykonali, co jim Ježábel vzkázala, jak bylo psáno v dopisech, které jim poslala: Vyhlásili půst a posadili Nábota do čela lidu. Pak přišli dva muži ničemníci a posadili se proti němu. Ti ničemníci vydali před lidem proti Nábotovi svědectví, že zlořečil Bohu a králi. I vyvedli ho ven z města a ukamenovali ho k smrti. (1Kr 21,11–13)

Jak zbožně musel daný proces vypadat. Je vyhlášen půst a předáci lidu hájí Boží čest s odkazem na spravedlivé potrestání rouhače. Vystupují zde, zcela podle Zákona, svědkové, vše má nádech počestnosti a věřím, že i lid musel být na Nábota spravedlivě rozhořčen. Nábota, který dříve zřejmě tak spravedlivě jednal, tak zbožně žil, všichni jej přece museli znát, vždyť byli z jeho města, je náhle nahlížen ve zcela jiném světle. Je to sprostý rouhač a utrhač, který si zaslouží smrt. Jak spravedlivě musel vypadat i Achab, který dbal na Boží majestát a nenechal pošpinit Boží čest rouháním! A jak spravedlivě jednal. Nechal Nábota postavit do čela lidu, nedělal nic tajně a dal prostor pro usvědčující svědectví. Nezapomeňme, že k této události došlo po vítězné bitvě, kde králi Hospodin dopřál vítězství. A nyní, tento požehnaný král se jal obhajovat Boží spravedlnost.

Povšimněme si ještě jedné podstatné věci, a to obvinění „zlořečil Bohu a králi“. Jak trefně je zde král skryt za Hospodina. Je-li přece Nábota proti Bohu, pak je zřejmě i proti králi a je-li proti králi, stojí i vůči Bohu. To obvykle bývá principem většiny manipulací, skrýt se za Boha. A tak zde máme zcela učebnicově všechny základní principy manipulace: Král si podvodem vynucuje to, na co nemá nárok, schovává se za Boha a jeho cíl je posvěcen zcela nemorálními prostředky.

Poté vzkázali Ježábele: „Nábota byl ukamenován k smrti.“ Když Ježábel uslyšela, že Nábota byl ukamenován a zemřel, řekla Achabovi: „Vstaň a zaber vinici Nábota Jizreelského, kterou ti odmítl dát za stříbro. Nábota už nežije, je mrtev.“ Jakmile Achab uslyšel, že Nábota je mrtev, vstal, sestoupil do vinice Nábota Jizreelského a zabil ji. (1Kr 21,14–16)

Jak vidno, cíle bylo dosaženo a králi již nic nebrání uskutečnit svůj záměr. Ačkoliv zde příběh zdaleka neskončil, my s tímto vyprávěním skončíme a Achabův osud přenecháme Bohu. Co je ale podstatné, je v tomto případě Nábota. V očích lidu se stal rouhačem a po střetu s králem byl zabit. V Písmu není takovýto případ zdaleka ojedinělý. Stejně tak byl králem Davidem, pomocí manipulace, úkladně zavražděn Uriáš Chetejský. Už prorok Izajáš si všiml, že spravedlivý bývá vydán do rukou svévolníků:

Spravedlivý hyne a není nikoho, kdo by si to bral k srdci. Zbožní muži bývají smeteni a nikoho nezajímá, že byl spravedlivý smeten zlem. (Iz 57,1–2)

Zamyslíme-li se hlouběji, pak spravedlivý Nábota skončil velmi nechvalně, stejně jako mnoho obětí manipulace dnes. Achab vytvořil systém loajálních vazalů, kteří se neštíteli vydat křivé svědectví a jejich jedinou devizou, která je držela v předních pozicích, byla bezmezná loajalita. Jejich postavení jim přece nestálo za to, aby se zastali nějakého bezvýznamného Nábota. Stejně tak král Saul měl kolem sebe lidi, kteří se neštíteli vztáhnout ruku na kněží. Požaduje-li

to král, je třeba mu vyhovět a pro své svědomí se raději na nich neptat. Autority je přece třeba poslouchat a vyžaduje-li král nějaké nestandardní jednání, je to přece jeho odpovědnost. Přízeň krále, výhodné postavení a z toho i plynoucí výhody za to přece nestojí. Jak snadné je vzdát se své odpovědnosti, nic nezkoumat a slepě poslechnout.

Závěr

Často jsem slyšel otázky lidí, kteří se s podobným jednáním setkali uvnitř náboženských systémů, zda je možné se manipulaci nějak vymezit. Slyšel jsem sice mnoho dobrých a promyšlených odpovědí, ale těmto obětem manipulace málokdy pomohly. Dnes jsem přesvědčen, že se sice dá bránit manipulaci jedince, ale nikoliv tam, kde je nastavený systém, který tuto manipulaci umožňuje nebo je na ní dokonce postaven, a tam, kde se jedná o manipulátora ve vysoké pozici. Pokud chce člověk jednat spravedlivě, nelhat a nepoužívat stejných nečestných prostředků, je jeho jednání předem odsouzeno k nezdaru.

Otázkou však zůstává, proč v systému, který toto umožňuje, vlastně setrvávat? Ani takový Boží muž jako David neměl proti Saulovi šanci a Saul zřejmě dokázal proti Davidovi postavit i bojovníky, které David před tím vodil do vítězných bojů. David proto volil raději odchod ze systému padlého krále, než každodenní ohrožení života podle toho, nakolik se krále v dané chvíli zmocní zlý duch. Ten, kdo svoji kariéru postavil na manipulaci, se obvykle obklopí zcela loajálními lidmi, kterým za jejich loajalitu platí nejrůznějšími odměnami a svojí přízní a takový člověk se neštítí použít lži, či křivého svědectví. Naproti tomu člověk, kterému jeho svědomí bránit podobně jednat, je v takovémto systému předem odsouzen.

Ano, Achab nedopadl nejlépe a jeho žena též, nicméně Nábotovi už život nikdo nevrátil a jeho potomci byli o jeho přítomnost ukráceni. Je proto dobré se na celou věc podívat z Boží perspektivy, jak ji viděl třeba žalmista Asaf, jehož slovy můžeme tuto úvahu zakončit.

Vysmívají se a mluví zlomyslně, povýšenou řečí utiskují druhé. Do úst nebesa si berou, jazykem prosmýččí zemi. A lid se za nimi hrne lokat vodu plným douškem. Říkávají: „Což se to Bůh dozví? Cožpak to Nejvyšší pozná?“ Ano, to jsou svévolníci: bez starostí věčně kupí jmění. Tedy zbytečně jsem si uchoval ryzí srdce a dlaně omýval nevinností? Každý den se na mě sypou rány, každé ráno bývám trestán. Kdybych řekl: „Budu mluvit jako oni“, věrolomně bych opustil pokolení tvých synů. Přemýšlel jsem, jak se v tom všem vyznat, nesnadné se mi to zdálo. Teprv když jsem vstoupil do svatyně Boží, pochopil jsem, jaký vezmou konec.

Spravedlnosti a práva, které Bůh požaduje, nikdy nebude dosaženo v tomto světě ani v systémech, které jimi otevřeně pohrdají. Ale těm, kdo po nich žízní, zaslíbujeme Ježíš odměnu. Ovšem pravou spravedlnost bude možné nalézt až v Božím království.

Blaže těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. (Mt 5,6)

[Aleš Franc](#)

Zápas o vztah s Bohem

Rozhovor s profesorem Janem Hellerem

Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? Otcové naši, volám ve dne, a neodpovídáš, nemožná se ztišit ani v noci. Ty jsi ten Svatý, jenž trůn obklopen chválami Izraele. Otcové naši doufali v tebe, doufali, tys jim dal vyváznout. Úspěšně k tobě a unikli zmaru, doufali v tebe a nebyli zahanbeni.

Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu. Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích. Šklebí se na mě, potřásají hlavou: „Svěť to Hospodinu!“ „Ať mu dá vyváznout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!“

Ty jsi mne vyvedl z života matky, chovals mě v bezpečí u jejích prsou. Na tebe jsem odkázán už z lůna, z života mé matky ty jsi můj Bůh. Nebuď mi vzdálen, blízko je soužení, na pomoc nikoho nemám!

Množství býků mě kruhem svírá, bášaniští tuři mě obstoupili. Rozevírají na mě tlamu jak řvoucí lev, když trhá kořist. Rozlívám se jako voda, všechny kosti se mi uvolňují, jako vosk je mé srdce, rozplynulo se v mém nitru. Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru. Vrháš mně do prahu smrti! Smečka psů mě kruhem svírá, zlovlná tlupa mně obkličuje; sápu se jako lev na mé ruce a nohy, mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem. Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv. Nebuď mi vzdálen, Hospodine, má sílo, pospěš mi na pomoc! Vysvobod' mou duši od meče, chraň jediné, co mám, před psí tlapou; zachraň mě ze lví tlamy, před rohy jednorozců! –

Dvacátý druhý žalm zachycuje modlitbu trpícího člověka. Jejím obsahem je zápas žalmisty o víru v Hospodina, v jeho lásku a věrnost. To vše je zpochybněno výsměchem žalmistových nepřátel, výsměchem velmi přesně a nebezpečně cíleným: „No tak ty jsi věřil Hospodinu? Vidíš, byl jsi takový věrný, čítankový věřící... A proč ti tedy teď ten tvůj Bůh nepomůže?“

Takový útok je dábelky promyšlený a způsobuje nesmírnou duševní trýzeň. Žalmistovo utrpení je o to bolestnější, že nepřáteli nastolené otázky napadají i jeho samotného a zpochybňují tak ještě víc jeho víru. Přesto v boji nerezignuje. Nebojuje však přímo s nepřáteli, bojuje na modlitbě.

Žalm začíná otázkou: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Stejnou otázku vysloví Ježíš na kříži. Tato záhadná, zneklidňující otázka sama vyvolává množství otázek dalších. Začneme tedy naše dnešní povídání u ní.

Hebrejščina rozeznává „proč“ kauzální (to je *madua*) a „proč“ cílové, teleologické (to je *lamá*), které bychom měli správně překládat „k čemu“. Toto druhé „proč“ je i v úvodní větě žalmu. Ježíš (nebo žalmista) se touto otázkou neptá: „Z jakého důvodu?“ nýbrž: „K jakému cíli?“ Čili: Jaký to má smysl? Vede to k něčemu, nebo to ústí do marnosti? To jsou závažné otázky. Dokud zůstaneme v zajetí pouhé kauzality, zvláště chápeme-li ji mechanicky, nemáme naději, že překročíme horizontalizmus. Ocitli jsme se v začarovaném kruhu, ve kterém se sice někdo možná může cítit dobře, ale ze kterého se nedá dostat ven. Vykročit z něho můžeme teprve tehdy, když si připustíme otázku po smyslu. Tato otázka ale může spustit lavinu dalších, jako je tomu i tady: „Bože můj, jaký to má smysl, že jsem se narodil, když jdu vstříc smrti? Jaký má smysl, že ač jsem se o tebe celý život zasazoval, můj život nakonec ústí do marnosti?“ Otázka po smyslu je snad nejhlubší otázkou, kterou si je možno položit. A je tak důležité, že se jí ani Pán Ježíš nevyhýbá a zde ji prožívá.

Teď se budu ptát jakoby z lidské perspektivy: Jak to, že se takto ptá Boží Syn, který to vlastně všechno měl vědět dopředu?

Podle mého mínění bylo předurčeno právě to, aby tím vším musel projít. Reformovaná tradice odedávna vykládá tenhle okamžik Ježíšova života jako chvíli Ježíšova sestoupení na úplné dno. Tedy do hlubin lidského zoufalství a vzdálení se od Otce. Tuto situaci můžeme interpretovat jako peklo (Karel Barth). A tohle je mi blízké, i když vím, že se pokoušíme vyložit něco, co nás přesahuje. Celý vztah Otce a Syna nás přesahuje. Ovšem zdá se mi, že je lépe vykládat nejhlubší bod Ježíšovy cesty jako vstup do zoufalství, do oddělení a do vzdálení se od Boha (tedy vykládat jej existenciálně), než jej vykládat fyzic-

ky, totiž jako trpkotřásu říken: „om bolest“ (Mel Gibson ve svém filmu *Utrpení Krista*). Nejšťastnější není ani vykádat jej mýticky – jako místně chápaný vstup do podsvětí, neboť to se mě vlastně osobně nedotýká. Velice a osobně se mě naproti tomu dotýká skutečnost, že Ježíš prošel zoufalstvím zavržených. To je to: „Sestoupil do pekel.“ Vzpomeňte si, co je napsáno nad pekelnou bránou vedoucí do Dantova pekla: „Vší zanech naděje, čí noha sem se šine.“ Jedná se tedy o ten nejhlubší bod. Ježíšova slova na kříži tak nejsou pouhou liturgickou recitací starého žalmu, ale tvoří součást toho, co udělal pro nás a za nás.

Je 22. žalm proroctvím psaným nezaujatým pisatelem, nebo autentickou zkušeností člověka, který předjímá svým údělem a prožitky budoucí úzkost Spasitelovu?

Já bych to řekl asi jinak. Odpradáva se objevovala v Izraeli myšlenka (související snad se slavením Hodu beránka), že kupředu jde ten, kdo přijímá utrpení. Role trpícího beránka (nebo trpícího služebníka Hospodinova – Iz 53) je znovu a znovu připomínána a stále do ní jakoby vstupují ti, kteří třeba částečně takové utrpení prožívají. Některým z nich je dáno, aby určité rysy této role rozvinuli a vyjádřili tak, že skutečně předjímají události, jež přijdou, aniž si toho ovšem jsou sami vědomi. Já bych to rozhodně nechtěl kvantifikovat, abychom se nedostali do problémů psychologických či teologických. (Mám na mysli tendenci měřit Pánu Bohu starozákonními proroctvími to, jak plní svůj dějnotvorný plán. Takoví časoměři jakoby se stopkami v ruce stojí u událostí, jimiž se podle nich naplnila stará prorocství a komentují: „Pane Bože, tohle bylo dobré!“ anebo „Tady jsi nám ještě něco zůstal dlužen!“)

Je to jinak: V Písmu se stále znovu objevuje role beránka – trpícího a obětujícího se. Jak do ní vstupují jednotlivé postavy, role se prohlubuje a jakoby vnitřně roste. A přece zůstává nenaplněná a stále otevřená, a to až do chvíle, kdy do ní vstoupí ten, který ji vyplní beze zbytku – to je Ježíš. My pak teprve zpětně poznáváme, že mu tato role byla

Žalm 22,2 - 32

doslova „síl a nářad“. Pravdou ovšem zůstává, že ti, kteří do m vstupovali před ním, k němu usazovali. Navzdory tomu, že se j zhostili neúplné s m hým troskotáním.

Na otázce: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mně opustil?“ je asi nejdůležitější převlastňovací zájmeno „můj“. Díky němu zůstává mezi tazatelem a Bohem vztah. Ježíš svou otázku sice nezačíná oslovením: „Otče!“, ovšem i v tom „Bože můj“ stále zní důvěra. Jakoby i v okamžiku bezvýhodnosti člověk Ježíš viděl ve svém Bohu jedinou bytost, na kterou se může s důvěrou obrátit. A přestože je v jeho slovech obrovský nářad, důvěra zůstává. Před Ježíšem není prázdnota, jeho Bůh není náhle nrtivý Bohem, nýbrž stále zůstává tím, k němuž je možno se i v poslední chvíli modlit.

To jste řekli zcela přesně. A právě to považují v celém dění na Golgotě za zvlášť důležité: že se Ježíš ani v posledním okamžiku neobrací k Bohu zády. Neříká: „Podívejte se, nevěrný Bůh mě opustil.“ To říká Nietzsche. A říkají to i mnozí lidé dnes: „Podívejte se, krutý Bůh nás opustil. Nejdřív nás potopil, pak odešel a teď se škvaříme ve vlastní šťávě.“ Jenomže si neuvědomují, že jsou to oni sami, kdo se obraćejí k Bohu zády.

Ježíš Boha i ve své nehlubší temnotě stále ještě oslovuje a setrvává s ním v obecenství. Ovšem, oslovuje jej otázkou, která zní jako výčitka, ale to není tak zlé. Mnoho lidí se s Pánem Bohem hádá. Dělam to někdy i já. Myslím si si však, že když jsem schopen i v hádce Bohu naslouchat a nechat se poučít, je to v pořádku.

Jak je to s odpovědí na otázku po smyslu?

Přejeme si znát odpověď co nejdřív, a to proto, že máme rádi ve věcech jasno. Jenomže Bůh Ježíši (a skrze něho i nám) odpovídá nikoliv slovem, nýbrž skutkem - vzkříšením. Ve chvílích nejtemnějších. Její zaznívá ona malčhavá ulážka. ovšem proto jeho odpovědí není ješš ani slove

„Něčková velikost je v tom, že tímto všeličným a hlubokým zofalstvem prošel, aniž mu propadl. K tomu se došlo, kdyby se obrátil k Bohu zády; ovšem on tu neudělal. Nežekl se

Boha, a tak se jeho obecenství s ním nepřerušilo, navzdory tomu, že procházal. Pro nás je v tom příklad k následě. V okamžiku své smrti smdu každý z nás, lidsky zcela sám. Budeme stát před propastí zofalství, zmaru a nicoty. Ježíš tam ale v tom okamžiku bude s námi. „S námi Bůh!“, Imanuel. Kdo se Ježíše v životě nezhekl, může jeho přítomnost očekávat i ve chvíli smrti. V tom je naše naděje, že ani ve smrti nebudeme sami. On nás všim tím neznámým provede, a to právě proto, že tím sám prošel. Tím pevná byla (někdy malovaný nář) tvoří post-stan křesťanské naděje proti smrti.

Žalm 22,22b - 32

A tys mi odpovědí!

Ó, když jsem byl tak opuštěn, spíše bůh, než nějaký člověk. Ó, když jsem byl tak opuštěn, kdy se bojím, všichni potomci Jakobovi, celé Izraelovo potomstvo, žij před ním v bázni! Nepohrdl ponižením, v opovržení ho neměl. Když trpěl příkoří, neukryl před ním svou tvář, slyšel, když k němu o pomoc volal. Od tebe vzejde mi chvála ve velkém shromáždění. Své sliby splním před těmi, kdo se ho bojí. Pokorní budou jíst dosyta, budou chválit Hospodina ti, kdo se na jeho vůli dotazují. Vaše srdce bude žít navždy. Rozpomenou se a navrátí se k Hospodinu všechny dálnavy země. Tobě se budou klanět všechny čeledi pronárodů. Vždyť Hospodinu náleží kralovat i nad pronárody vládnout.

Všichni tuční v zemi, ti, kdo jedli a kdo se klaněli, všichni, kdo sestupují v prach, musí před ním padnout na kolena; a jejich duše si život nezachová. Potomstvo bude mu sloužit. O panovníku budou vyprávět dalšímu pokolení, to přijde a bude hlásat jeho spravedlnost lidu, který se zrodil: „To učinil on!“

Pane profesore, kdesi jste napsal, že když Hospodin starozákonnímu svědkovi víry v nějaké tíživé situaci odpověděl, bylo to bráno stejně, jako by už zasáhl v jeho prospěch činem. V našem žalmu vicholí zalozpěv žalmisty slovy: „A tys mi odpovědí.“ Není zde řečeno, co mu odpověděl, není zde řečeno, že se věci daly do pořádku (například, státně se donutil, že se zatím vůbec nic nezměnilo), a přesto od té chvíle začíná žalmista Boha chválit a svědčit o jeho záchraně. Jak to?

Položil jste post právě na ten nejvíce „všs“ bod. Než pře ale douám něco malčko o hmojské grammatice: hmojské sloveso nezna kazepum času, lze je, zde vložít jakvumkol časem, v závislosti na kontextu. Klíčová věta žalmu tedy může znít: „A tys mi odpovědí!“ nebo také: „A ty mi odpovídáš!“ Čili minulost, přítomnost a budoucnost se propojují v události, která časy prolamuje. A protože jsme na samé hranici času, neumíme dost dobře popsat, co se zde vlastně děje. Je však celkem zřejmé, že tématem 22. žalmu není ve skutečnosti opuštěnost nebo zofalství žalmisty, ani jeho chvály v závěru, ale právě tento zlom, ten zlom mezi zofalstvem a nověm vřhčenem, který sám o sobě není popisatelný a tematizovatelný, ani zachvěitelný lidskými slovy. Není dokonalé ani státně do lidského času, le poměry jsoum z toho, čemu říkáji filmari ustlý střihi, z toho zrodučno přelomu, z te principální diskontinuity činu. A zlom, z tohoto zlomu, se odvíjí všechno další. Tento zlom vzniká tím, že do našeho času nečekaně, jakoby bezdůvodně a pro nás leckdy neviditelně, vstoupil Bůh. Důvodem tohoto zlomu tedy není něco, co prožil žalmista, i když jeho prožitek byl pro něj důležitou přípravou na přijetí změny. Tím nejvlastnějším důvodem bylo Boží rozhodnutí do žalmistova údělu vstoupit. Bůh sám se rozhodl vstoupit do našeho údělu, do našeho zofalství, do naší bezmocnosti a beznaděje. Tento Boží vstup vyjadřuje poslední věta žalmu: „To učinil on!“ Ne žalmista, ani ti lvi, kteří ho obklopovali, ani posměvači a nepřatelé. To učinil on – Bůh sám!

Tato událost, kdy se prolomil čas, předjímá všechno ostatní, co následovalo: vtělení (inkarnaci), vzkříšení a také poslední soud, který je před námi a do kterého nemůžeme nevstoupit. Pokud jej však vnímáme díky této události v perspektivě naděje, nelze než děkovat.

(ČLÁNEK JE UKÁZKOU Z PŘIPRAVOVANÉ KNIHY ROZHLASOVÝCH ROZHovorů PETRA VAĐURY S PROF. JANEM HELLEREM NAZVANÉ ZNAMENÍ ODKAZUJÍCÍ K NĚMU, KTERÁ VYJEDE NA TĚŽKÝM VYKONÁNÍM VŠEPRÁD. ZMLUVOU SJE UVEŘELM V PŘÍPADU RANNÍ RANNE VĚSTI ŽIL 6. 2004 V 13:35 HOUB. NA PŘEDSESTVÍ ČLÁNKU ROZHlasU 3 - VĚSTVA. PETR VAĐURA PŘEPRAVOJE RANNÍ RANNE NA VĚSTVĚ ŽILU, NEDELI, 2. 11. 2003.)

Malý pohled do USA.

1. část – pohled do církve.

Před deseti lety jsme se spolu s manželkou seznámili s Američany – manželi Pollyovými, Billem a Phyllis. Bratr působil v americké armádě blízko našich hranic a současně sloužil jako kazatel amerického sboru v Německu. Oba se s velkou láskou snažili pomáhat chebskému sboru v misijní službě. Měli jsme s manželkou mnoho příležitostí poznat jejich lásku, obětavost a vytrvalost ve službě. Nyní je Bill krátce v důchodu a proto se již odstěhovali zpátky do USA, do státu Georgia, přímořského města Savannah. Tak se mohlo realizovat jejich již dávno pozmínání a spolu s manželkou a další sestrou, Libou Procházkovou, jsme pobýli 3 týdny v USA. Byla to pro nás první návštěva Spojených států, s množstvím dojmů z jiné země, z jiné kultury i z jiného církevního života. Jsem si vědom toho, že řada bratří a sester také navštívila USA a mnozí toho hodně ví i z amerických filmů. Viděli jsme jenom velmi malý kousek této země a byli účastni jenom bohoslužeb jednoho baptistického sboru a jedné ekumenické bohoslužby. Přesto se odvažuji rozdělit se s vámi se svými zkušenostmi a dojmy. V tomto příspěvku to budou pouze dojmy ze sboru a z bohoslužby.

Jitřní bohoslužba na svátek Vzkříšení. Tato ekumenická bohoslužba se v Savannah koná tradičně na břehu oceánu. Těsně před svítáním přijíždíme k pláži a míříme pod velkou střechu, která jinak slouží rekreantům na pláži. Někteří lidé si přinesli sebou skládací židle, jiní stojí. Na straně směrem k východu je připraveno několik kazatelů a pěvecký sbor. Tak jako některé ženy ve velikonoční neděli brzy ráno spěchaly k hrobu aby vzdaly poctu zemřelému Ježíši, tak my zde stojíme v tichém zamyšlení, abychom vzdali poctu Vzkříšenému. Krátce před východem slunce začíná bohoslužba. Zpívá pěvecký sbor, zpívají se také společně velikonoční písně, zaznívají modlitby kazatelů a kázání. Mezitím vychází slunce a my ho v jednom okamžiku vidíme v průsečíku kříže. Je v tom úžasná symbolika – smrt nemohla zadržet toho, který je světlem světa.

První baptistický sbor v Savannah. Byli jsme překvapeni, když jsme ještě doma na internetu hledali tento sbor. Těch „prvních“ je tam totiž celá řada a chvíli nám trvalo než jsme identifikovali ten „nás“, který sídlí na Chippera Square. Nevíme, jestli je tím nejprvnějším, ale určitě je hodně starým, byl založen v r. 1800. Stávající modlitebna byla otevřena v r. 1933. Je zděná, prostorná s kapacitou nejméně 400 míst k sezení. Jako sborové zázemí slouží suterénní prostor pod celou modlitebnou a také další vedle stojící budova podobné velikosti. Sbor zaměstnává hlavního kazatele, kazatele pro hudbu a 2 asistentky kazatele, které dělají administrativu, podílejí se na různých sborových aktivitách, navštěvují potřebné. Sidlo sboru v centru města bylo někdy strategicky důležité, ale dnes je to spíše nevýhodou. Lidé se v současné době stěhují na předměstí a to se pak projevuje úbytkem počtu členů.

Nedělní bohoslužba. Shromáždění v tomto sboru začíná v neděli v 10 hodin nedělní školou pro dospělé. V 11 hodin začíná společná bohoslužba. Přítomných bylo asi 200 lidí všech věkových kategorií, ale nejvíce bylo starších lidí. Bohoslužba byla obsahem velmi podobná naší, ale formou byla v některých věcech dost odlišná. Zahájil ji pěvecký sbor svým zpěvem ze zadní galerie. Následovala společná píseň (zpívá se vždy vestoje) a u toho dva dorostenci důstojným krokem střední uličkou vnesli kříž a sborový prapor a postavili je před lavice. Hned za nimi přicházeli zpěváci v talárech, s otevřenými zpěvníky a tak

se pomalu přesouvali na přední galerii. Na závěr průvodu přicházel v taláru kazatel a jeho asistentka a oba zaujali svá místa na pódiu. Následovalo uvítání a slovo k dětem. Pak asistentka postupně četla několik textů z Bible a také vedla společnou modlitbu Modlitby Páně a Apoštolského vyznání víry. Mezitím píseň pěveckého sboru, společná píseň a sbírka. Pak zaznělo kázání kazatele, po něm jeho modlitba a na závěr požehnání. V modlitebně nebylo žádné promítací zařízení, ale všichni u vstupu obdrželi přesný program bohoslužby s uvedením i všech sborových aktivit v týdnu.

Biblická hodina v týdnu. Setkání začalo v 17 hodin společnou večeří, přítomno bylo asi 40 lidí. Večeře se platí a službu v kuchyni zajišťují placené brigádnice. Po večeři následovalo sdílení ze života sboru, o potřebách jednotlivců a sdílení modlitebních předmětů. Na stole měl každý přesný program večera i s uvedením některých modlitebních předmětů, např. jmény misionářů a jmény nemocných. Tato část byla uzavřena modlitbou toho, který setkání vedl. Pak následovalo vyučování Bible, obsahem i formou stejné jako naše biblická hodina. Shromáždění skončilo v 19 hodin, ale někteří setrvali ještě v rozhovorech. Vše bylo bez té nedělní slavnostnosti, i kazatel byl bez taláru. Na jednom z těchto shromáždění byla příležitost nás hostů z České republiky vyjádřit své pozdravy a vděčnost. Setkali jsme se s velkým zájmem a ujištěním, že jim na nás záleží a také s přáním další spolupráce. Rádi jsme je ujistili, že si takové nabídky velmi vážíme a chceme ji využít.

Sociální a misijní služba sboru. V jednom místě Savannahu se nachází čtvrt' sociálních bytů. Jsou to dvouposchodové řadové domy, každý s 12-ti byty a těch domů je několik desítek. Bydlí tam většinou černí obyvatelé a to zvláště matky s dětmi. V těsném sousedství této čtvrti je rozsáhlý dům – Savanažské baptistické centrum, kde se koná sociální a misijní služba zaměřena na ženy, děti a mládež. Provozovatelem je sdružení baptistických sborů v Savannah a První baptistický sbor patří mezi hlavní podporovatele. Veškerá činnost je zajišťována bez jakýchkoliv státních dotací. Navštívili jsme toto Centrum a prohlédli si jednotlivé místnosti. Je zde velký vstupní vestibul, modlitebna s kapacitou asi 200 sedadel, velká jídelna s kuchyní, tělocvična a sklad pro oblečení a pro potraviny. A pak hodně dalších, o něco menších místností, jako dílny, klubovny, učebny. Odhaduji, že dům má plochu přes 3000 m². Sestra, která nás prostory provázela, si však povzddechla, že ženy ze sociální čtvrti mají zájem spíše jen o sociální pomoc, jejich duchovní zájem je velmi malý. Přesto se zde v neděli schází k bohoslužbám 60-70 žen. Jenom jsme litovali, že právě probíhala akce mimo Centrum a proto byl dům mimo provoz a my jsme si prohlédli pouze prázdné místnosti bez lidí. Ale jindy je tam prý mnoho činnosti, hemžení a hluku.

Společný sborový oběd. Jednou měsíčně se koná ve sboru společný sborový oběd. Sborová jídelna by

v našich poměrech měla asi 150 míst, ale zde jich bylo jenom 90. Byla plná, a několik lidí obědvalo ještě ve vedlejší menší místnosti. Obsluhu zajišťují placené brigádnice. Je čas nejen na jídlo, ale i na sdílení se. Po obědě jsme se přesunuli zpět do modlitebny kde proběhl další program. Bylo to hudební drama o Eliášovi, ve kterém s patřičnými dekoracemi a dobovými kostýmy zpívala řada sólistů a s několika písněmi dětský pěvecký sbor. Bylo to pěvecky i jinak velmi zdařilé, náročné provedení.

pokračování o dalších dojmech z USA.

Milan Kern

Malý pohled do USA

2. část – všeobecné dojmy

V první části svého sdílení jsem popsal, jak jsme se spolu s manželkou dostali do Spojených států a co jsme zažili a viděli v Prvním baptistickém sboru v Savannah, v Georgii. Nyní chci sdělit vše ostatní, co jsem mohl vypořizovat a co mne zaujalo.

Vízum a cesta letadlem. Žádost o vízum do USA je možné podat pouze elektronickou cestou, bez internetu je ambasáda naprosto nepřístupná. Pohovor na ambasádě byl velmi krátký a úspěšný, protože naši hostitelé nám poslali zvací dopis a také zatelefonovali na ambasádu. Vlastní cesta letadlem proběhla dobře, ale na obrovském letišti v Atlantě jsme byli někdy bezradní a zmateni.

Vydechli jsme si až ve chvíli, když jsme uviděli naše hostitele.

Pobyt v horách Severní Karolíny, v Safírovém údolí. První týden jsme strávili v Apalačských horách, které se táhnou souběžně s atlantickým pobřežím, asi ve vzdálenosti 400 km. Byl to příjemný relaxační pobyt. Trávili jsme čas rozhovory, krátkými procházkami, v bazénu apod. Ale turistické cesty tam neexistují a turistika v našem slova smyslu tam jednoduše není. Naší nejdelší pěší cestou byla procházka kolem jednoho jezera asi v délce 7 km. Ale viděli jsme překrásný mohutný vodopád a navštívili jsme indiánskou rezervaci kmene Sherokee. Ta nás ovšem docela zklamala. Indiánská vesnice se lišila od jiných jenom tím, že tam byly prodejny suvenýrů, muzeum, maličké pódium a vedle něho vycpaný bizon a jedno típí (ale naši skauti ho mají lepší). Na pódium tři Indiáni za doprovodu bubny, v dobových krojích, postupně předvedli své tance a ty byly opravdu vynikající. Jinak ovšem naše skanzeny nám toho ukáží z historie více.

U našich hostitelů, manželů Billa a Phyllis Polly v Savannah. Pollyovi působili 10 let v Německu a do Savannah se znovu přistěhovali v listopadu minulého roku. Na začátku roku si koupili rodinný dům a do našeho příjezdu ho řádně zabydleli, i když v garáži měli stále ještě řadu nevybalených krabic. Jsou to moc milí lidé a záleželo jim na tom, abychom se dobře cítili a dostali se také do dobrého kontaktu se sborem. Obojí se jim výborně podařilo. Trávili jsme

hodiny rozhovory, zavezli nás do sboru, na pláž, na projížďku po moři za delfíny, do obchodů, zajistili nám projížďku turistickým autobusem po historické části města, několikrát byli s námi v různých restauracích. Jejich dům se nachází asi 25 km od centra a asi 20 km od pláže a proto jsme samozřejmě byli zcela odkázáni na dopravu jejich autem. Díky jim jsme mohli poznat různé stránky amerického života.

Stravování. U Američanů je vydatná a pestrá snídaně (opečený toustový chléb, vajíčka, šunka, salám, sýry, jogurt, lupinky s mlékem, džem), skromnější oběd (toust nebo hamburger + ovoce) a zase bohatší večeře (maso, brambory, kukuřice, fazolka a další doplňky). Také se často nabízí zmrzlina, ale polévka jen výjimečně. Hospodyňka toho moc nenařadí, většinou jsou to koupená hotová jídla, i polévka se ohřeje z konzervy. Jednou se manželka spolu s Libou nabídla udělat českou večeři – bramborový salát a smažené kuře. Ale nebylo to jednoduché, chybí řada kuchyňských pomocníků, ocet tam není, strouhanka je nasládla, ještě že americké slepice snášejí stejná vejce. Večeře se přesto podařila a Bill později v restauraci, když si dával smažené kuře, poznamenal, že to jejich bylo lepší. Jinak Američané často chodí jíst do restaurace. Byli jsme i v takových, kde je za cenu 6,5 dolaru neomezené množství jídla. K dispozici byla široká nabídka různého masa, příloh, ovocných salátů, moučníků, zmrzliny. Když jsme to všechno viděli, pochopili jsme, že Američané musí mít velké sebezapření, aby nepodlehli přejídání. A že to někteří nezvládají,

je zřejmé. A jaký je typický americký nápoj? Je to plný pohár ledu zalitý cocacolou nebo čajem. Brzy jsme se naučili říkat v restauraci i doma: no ice (bez ledu).

Bydlení. I když jsme byli jen v jednom bytě a ve dvou hotelích, našli jsme v nich řadu věcí vzájemně si podobných a současně odlišných od našeho vybavení bytů. Byty jsou prostornější, topení je teplovzdušné, kombinované s klimatizací, v bytě neexistují nábytkové šatníkové skříně, ale v každém pokoji je vestavěna prostorná skříň s věšákem i policí, v koupelně není vysoká vana, ale prostorný sprchový kout s nízkou vaničkou. Obklady jsou jen u sprchového koutu a to z velkoplošných dřevotřískových desek imitací mramoru. Okna a balkónové dveře nejsou křídlová, ale zasouvatelná, s kovovými rámy a se sítěmi proti hmyzu. Podlahová krytina je ze silného koberce, je perfektně spojena (spoje nelze rozpoznat), takže působí dojmem, jakoby byla v celém bytě z jediného kusu.

Architektura. Centrální část města je jakž-takž podobná naší moderní výstavbě. V historické části Savannah jsou stopy anglické architektury (anglická kolonizace). Proto je Savannah vyhledávaným turistickým místem. Ale novodobá bytová výstavba je značně odlišná od naší. Sídliště našeho typu jsme nikde neviděli. Jsou v podstatě dva typy obytných domů. Nájemní domy jsou 2-3 poschodové, s 2-3 vchody a zpravidla je jich několik stejných vedle sebe. Rodinné domy jsou na venkově většinou přízemní, ve městě spíše jednoposchodové, s nízkou střechou, bez půdní vestavby. Obvykle je každý jiný, ale vyskytují se i skupiny stejných domů. K našemu překvapení jsme zjistili, že nejen rodinné domy, ale i třípatrové nájemní domy jsou celodřevěné. Postaví se dřevěná kostra, zvenku se na ni upevní dřevotřískové desky, zevnitř sádkartón a mezi to poměrně slabá tepelná izolace. Zvenčí se dřevotříska pokryje hydroizolační fólií a pak vodorovně dřevěnými prkny. Celková tloušťka stěn je asi 15 cm. Vchodová stěna se částečně nebo i celá místo prkny pokryje obklady s imitací cihel nebo bílou fasádou. Střecha je zásadně pokryta kanadským šindelem. Takový rodinný dům se prý postaví za jeden týden. Překvapilo nás, že domy jsou zpravidla bez plotů, připadalo nám, jakoby domy byly málem na ulici. I vedle hodně frekventovaných silnic byly domy ve vzdálenosti 10 m a mezi domem a silnicí je pouze chodník a prostor pro parkování. Předzahrádky, živé ploty, záhony květin, to není vidět. Celkově americká architektura působí fádním dojmem. Veškeré dřevo je natřeno šedou barvou, šedé jsou i střechy, jen některé jsou šedohnědé. Zřejmě se uplatňuje více účelovost, levné provedení, nízké nároky na údržbu. Reprezentativní ohrady, bazény, skalky nemají, ale normální jsou 2-3 auta před domem. Podobný přístup je i k církevním stavbám. Viděli jsme kolem silnice hodně modliteben a kostelů a všechny jsou velmi podobné, včetně katolických (výjimkou jsou pouze kostely v historické části města). Je to vždy nízká dřevěná stavba, nad vchodem s malou symbolickou věžičkou. Vzadu je zpravidla rozšířena do tvaru L nebo T. Podle tvaru objektu se dá i zvenku rozpoznat, že sborové zázemí tvoří asi polovinu až dvě třetiny prostoru.

Doprava. Hromadná doprava je velmi slabá. V historické části města Savannah jezdí hodně turistických autobusů, ale ty jsou vhodné jen pro turisty. V Atlantě jsme zahlédli autobusové zastávky, obvykle s 2-3 čekajícími, ale autobusy jezdí zřejmě velmi řídko. Zato v určitých hodinách je vidět hodně žlutých školních autobusů. Také v církvích je běžné mít sborový mikrobus ke svážení potřebných na bohoslužby. Ale drtivá většina Američanů jezdí všude svým autem. Dálnice jsou většinou dvouproudové, bez svodidel, bez protihlukových zábran a protisměry jsou oddělené asi 15 m širokým zeleným pásem. V blízkosti měst přibývají další jízdní pruhy, v Atlantě to byla i 6-ti proudová silnice (v obou směrech). Maximální dovolená rychlost byla 65 mil (105 km) a řidiči jsou velmi ukázněni. Nikdy jsme nezažili, aby kolem nás někdo

rychle profrčel . Všechno je přizpůsobeno automobilům. U každého rodinného domu je těsně u silnice poštovní schránka a do ní pošťák vkládá obsah přímo z auta přes okýnko. Noviny zabalené v igelitu vyhazují za jízdy z auta přímo na zem. I bezdomovci se přizpůsobili. Viděli jsme je s papírem v ruce, s nápisem: jsem bezdomovec. Čekají u silnice v místech, kde se občas vytvoří fronta stojících aut a pak jdou k autům a prosí o peníze.

V *Atlantě*. Atlanta je velkoměsto. V centru města stojí řada mrakodrapů. Ale již kousek od centra je stejná výstavba, jak jsem ji popsal v odstavci o architektuře, tzn. 1-3 poschodové dřevěné domy. Přijeli jsme znovu do Atlanty den před odjezdem. Naši hostitelé nám chtěli ukázat muzeum M.L. Kinga, které je v domě, kde bydlel. Ale nakonec si to rozmysleli, protože právě v ten den bylo 40. výročí jeho zavraždění a mělo tam být mnoho oficialit. Poslední den našeho pobytu byl skvělý. Navštívili jsme mořské akvárium, které je přímo v centru města a byl to úžasný zážitek. Přes 3 hodiny jsme procházeli chodbami, zleva, zprava nebo i uprostřed byla akvária a kolem nás i nad námi pluly ryby nejrůznějších tvarů, barev a velikostí, byly tam i přes 3 m dlouhé kusy. A nejen ryby, ale také tuleni, lachtani, afričtí tučňáci, želvy, kraby, medúzy, vydry. K tomu nádherné aranžmá, takže bylo co obdivovat.

Uvědomovali jsme si u toho, jak velký smysl pro krásu, pestrost a různorodost má náš Stvořitel.

Celkové hodnocení. Většinu z toho co jsme viděli a bylo odlišné od našich poměrů, hodnotím slovy: je to jiné. Je to země bohatší, rozlehlá, má jinou historii a jinou kulturu. Proto ty rozdíly v dopravě, stravování, architektuře a také v životě církve. Líbila se nám vysoká ukázněnost řidičů, velmi milé prodavačky, pořádek a čistota (i ve čtvrti sociálních bytů), spolehlivost (např. pošťák odložil u našeho domu balík ke dveřím bez obav, že ho někdo ukradne). Na můj vkus se mi nelíbila omezenost pěšího pohybu, fádní domy (zvláště ta všudypřítomná šedá barva!), hlučné topení. Ve sboru mi chyběly spontánní modlitby. A všichni jsme se shodli, že se těšíme na náš černý chléb.

Slovo na závěr. Jsem vděčný za možnost našeho pobytu v USA. Zakusili jsme mnoho lásky našich hostitelů, mohli jsme navázat kontakt se sborem, poznali jsme zblízka jinou kulturu, viděli jsme mnoho zajímavostí . Mohli jsme se také přesvědčit o vyšší životní úrovni ve Spojených státech. Ale mohu říci, že vyšší životní úroveň mne nikdy nelákala k emigraci ani nepokoušela k závidi. Nejednou si připomínám biblická slova ženy Šúnemanky, která na nabídku proroka Elíši, co může pro ni udělat, odpověděla: „*Bydlím spokojeně uprostřed svého lidu.*“

Milan Kern

UČENÍ, VE KTERÝCH JSEM CHYBOVAL!

Aleš Franc

Tento článek si po mně vyžádala rozebíral různá křesťanská rozčarován skutečností, že sborů v minulosti zastávali učení, veřejně odvolali. Nechci nyní tato představitele pochopení. Možná nechtějí dělat zmatek a možná to ani nepovažují za podstatné. Je ovšem třeba si uvědomit, že tato učení, pokud nejsou veřejně odvolána, přetrvávají ve formě tiskovin, nahrávek a ústní tradice a dále nesou své ovoce. Pokud jsou učení přece jen odvolána, někdy bývají nahrazena

řada přátel poté, co jsem s nimi tématy. Dříve jsem býval mnoho představitelů církví a která později opustili, aniž by je učení rozebírat a mám pro tyto si sami nejsou jisti, možná

opačným extrémem. Jinými slovy, čím více je kyvadlo vychýleno k extrému, tím snadněji se přehoupne do extrému opačného. V této souvislosti mne nedávno velice oslovil verš: „Za zpupností přichází hanba, kdežto s umírněnými je moudrost.“ (Př 11,2)

Ačkoliv jsem řadu svých učení nemusel ve svém životě podstatněji korigovat, ve dvou oblastech jsem zašel dál než ukazuje Písmo a je možné, že – protože jsem je v církvi i řadu let vyučoval – způsobil jsem radě zejména mladých lidí komplikace. Neomlouvá mne, že jsem tato učení z velké části přejal, podstatné je, že jsem je šířil a někdy i radikalizoval. Postupem času jsem většinu aspektů opustil a nevyučoval je uceleně, ale každý z nich jsem v určité době zastával.

Jedná se o učení o manželství resp. volbě životního partnera a učení o autoritách a úloze církve. S učením o prakticky nekritizovatelné autoritě, kterou je třeba poslouchat i proti svému svědomí, jsem se již do značné míry vypořádal dříve, ale s učením o manželství resp. volbě životního partnera nikoliv. Rád bych se proto krátce podíval na dvě témata, a to „uzavírání sňatku“ a „členství ve sboru“. Aniž bych si to uvědomil, byl jsem v tomto, ať přímo, či nepřímo, ovlivněn učením některých, kteří mezi obě věci dávali principiální rovnítko. Učení pak vypadají velmi duchovně a mají je sklony aplikovat zejména lidé se sklony k asketismu, ve snaze se co nejvíce líbit svému Pánu. Pokud si tedy tento článek přečte někdo, koho jsem ovlivnil, prosím jej upřímně za odpuštění.

Volba životního partnera

Toto učení ve stručnosti říká, že svůj stav si člověk nemůže sám svobodně, na základě svého rozhodnutí, zvolit. Člověk je buď povolán k životu v manželství nebo ve stavu celibátu. Pokud je člověk povolán ke stavu manželskému, není jeho věcí svobodně si zvolit svého partnera, ale je třeba mít k tomu zjevení. Aby člověk toto zjevení mohl rozpoznat, je nejlepší, pokud k dotyčnému budoucímu partnerovi příliš mnoho necítí (není zamilován). Jakmile si je člověk jist (zde se jedná o muže), oznámí to druhému (ženě) a ta pak hledá potvrzení. Pokud oba prožijí, že k sobě patří, oznámí to nejprve vedení sboru, zda s tím autority souhlasí, a poté se před sborem závazně zasnoubí. Tak v podstatě uzavřou jakousi „předmanželskou smlouvu“, jejíž zrušení je nahlíženo jako osobní selhání.

Teprve pokud vztah projde touto procedurou, tj. oboustranným zjevením, odsouhlasením autoritou a závazným snoubenectvím, chystá se svatba. Zde teprve může zpravidla dojít k citovému vzplanutí, které je chápáno jako Boží potvrzení. Pro podporu takového schématu je citována řada podpůrných textů ze Starého Zákona, zejména politická manželství (1 S 18,27), manželství patriarchů – Izák (Gn 24,51), Jákob (Gn 29,25) nebo proroků (Oz 1,2). Zapomíná se, že se jedná o popis konkrétních historických událostí, které byly specificky podmíněny, nikoliv o model pro všechny věřící. Stejně tak si dnes přece nevolíme vedoucí losem (Sk 1,26). Ačkoliv řada výše zmíněných bodů může být na první pohled odhalena ve své bizarnosti, je třeba nezajít do opačného extrému.

Manželství je vskutku Boží institucí a Božím darem člověku. Každý má v této věci svůj specifický dar (1 K 7,7). Jak manželství, tak celibát jsou před Bohem rovnocenné, přesto apoštol Pavel říká, že pro toho, kdo je toho schopen, je lepší zůstat sám. K jakému stavu je člověk povolán se pozná podle toho, v čem bude více lnout k Pánu Bohu. Ale i stavu manželského je možné se dobrovolně vzdát pro království nebeské (Mt 19,12).

Je mnoho krásných manželství, která – jak věřím – vznikla skutečně z Boží iniciativy, kdy se lidé vzali pouze z lásky k Bohu. I Bible popisuje podobné zkušenosti. Jedná se ale spíše o výjimky, které jsou spojeny se specifickou službou a nežádka bývají v Písmu použity jako

určitá znamení. Problematické je to, když někdo ze své opravdové zkušenosti s Bohem učiní měřítko pro ostatní. Bibli je třeba chápat v celé její šíři a nepanovat nad vírou druhého. Ve většině případů bylo manželství uzavřeno jako svobodná volba člověka, z lásky a s odpovědností Bohu. Je přitom přirozené, že člověk v rozhodujících chvílích svého života hledá Boží radu a Boží pomoc resp. Boží vedení. Problémem je, když se univerzálně vynucuje Boží zjevení.

Co je třeba odmítnout a co jsem taktéž zastával je, že by měl člověk ke svému rozhodnutí mít souhlas autorit. Je přirozené, že pokud je autorita zároveň oddávajícím, musí mít právo oddání odmítnout. Příčin může být několik, ale tou hlavní je to, zda jsou oba snoubenci křesťany (1 K 7,39). Konečnou zodpovědnost ale nesou ti, kteří do manželství vstupují a nikoliv třetí osoba. Ta může mít hlas toliko poradní, ale nesmí v této, ryze soukromé záležitosti, vynucovat uposlechnutí své rady. Katastrofa pak nastává, když někdo další vnáší do této oblasti „slova od Pána“. Někdy se dokonce stává, že tam, kde Písmo uvádí jediný požadavek, a to víru, a sám apoštol Pavel říká, že v této věci žádný příkaz „od Pána“ nemá (1 K 7,25), vystupují lidé, kteří poselství „od Pána“ mají. A opět, nemluví o prorockém hlasu k užítku, povzbuzení nebo napomenutí (1 K 14,3), ale o tom, když někdo na základě „proroctví“ lidí páruje nebo před manželstvím neopodstatněně zrazuje.

Poslední věcí, na kterou bych chtěl upozornit, je institut „snoubenectví“. Léta jsem učil, že manželství musí předcházet „závazné“ snoubenectví, které je třeba uzavřít před sborem. Vzpomínám si, že jsem byl tehdy zmaten, že jsem pro toto učení nemohl nalézt oporu v Písmu neboť někdy mezi zasnoubením a manželstvím nebyla v Písmu jasná diferenciaci a uzavření manželství se v různých biblických dobách uzavíralo podle různých kulturně podmíněných okolností. I v dobách socialismu bylo manželství třeba uzavírat na národním výboru a církve neměly jiné volby.

Nelze asi nic namítat proti tomu, když si jednotlivé církve vytvoří svojí vlastní tradici, která zavádí do určitých věcí řád. Tento řád ale nesmí omezovat svobodu víry a má v těchto věcech člověku usnadnit jeho rozhodování a jednání. Situace, kdy člověk nemá svobodu poznat a napravit svůj omyl může vést k osobním tragédiím. Jinými slovy pokud člověk spoléhá na zjevení, které nám není za všech okolností zaslíbeno a které je v těchto záležitostech do velké míry ovlivněno hlasem našeho srdce, může být touto věcí svázán. Mladý člověk, který takto jedná, se ocitá pod tlakem svému následnému „předmanželskému závazku“ dostát, i když později, samozřejmě v čistotě zjistí, že druhý člověk se k jeho osobě prostě nehodí, jinak věří a má i jiné životní priority nebo ho jednoduše fyzicky nepřitahuje. Rovněž žena se může ocitnout pod tlakem „Božího zjevení“ od toho, kdo jí žádá o ruku spíše, než odpovědně zvažovat osobnost a charakter žádajícího. Řešit tyto věci až v manželství, poukazem na poddanost ženy muži a přikázání lásky muže k ženě, se pak může stát velkým břemenem.

Je tedy samozřejmě dobré a v této věci i nezbytné hledat Boží vedení a vstupovat do věci odpovědně. Co je ale tragické, když se vyžaduje „zjevení“, včetně schválení církevní autoritou, a když je člověk veden do prakticky závazného svazku dříve, než se tento svazek stává skutečně závazným podle Písma. Je jistě dobré být rádcem, nejlépe vlastním příkladem, ale nelze vynucovat více, než ukládá Písmo, a to manželství „jen v Pánu“. Mnohem důležitější je klást důraz na odpovědnost a závažnost této volby ve vztahu k Bohu a k partnerovi. Muž má ženu milovat a být za ni ochoten položit život a žena má mít před mužem úctu a má se podřizovat. Zároveň se mají oba jeden druhému tělesně vydávat. Ani jeden z těchto požadavků není snadné naplnit bez lásky. Pokud člověk není způsobilý milovat svého

partnera, neváží si ho a není jím přitahován před svatbou, bylo by naivní domnívat se, že svatbou se to náhle změní (Gn 29,31).

Manželství je Božím darem člověku, je radostnou záležitostí a zároveň je celoživotním závazkem. Časem jistě dojde k situacím, kdy je člověk veden k sebezapření a bylo by naivní se domnívat, že radostné vzplanutí přetrvá celý život. Zamilovanost a vzájemná přitažlivost je ale Božím nápadem a nedá se nahradit rozhodnutím. I Adam, když viděl poprvé Evu, radostně zvolal. Ačkoliv je církev povinna v této záležitosti vyučovat a manželství a rodinu vést v patřičné úctě, nesmí formou vynucených lidských příkázání z něho učinit nesnesitelné břemeno.

Členství ve sboru

Učení, které jsem zastával, je v podstatě analogií výše uvedeného. Člověk, který se obrátí, je na základě Božího zjevení veden do konkrétního společenství, kde s místním sborem uzavírá smlouvu, která je analogií smlouvy manželské. Stává se tak součástí viditelné církve, která je vyňata z království tohoto světa a z moci Zlého. To je zajištěno ochrannou úlohou církevních autorit, kterou je dotyčný duchovně přikryt a chráněn, což je potažmo součástí jeho záchrany. Smlouva s místním společenstvím je v podstatě zrušitelná jen přestěhováním se pod Božím vedením, následováním partnera (zpravidla ženy muže) do jiného společenství nebo odpadlictvím společenství evidentním a trvalým hříchem jeho autorit. Svědomí ani vlastní poznání není důvodem pro opuštění společenství. Dalším „legálním“ důvodem ještě může být nespravedlivé vyloučení, kdy se i Bohem vedené autority mohou zmýlit. V takovém případě je ale raději třeba v tichosti vytrvat a čekat, až se dotyčného Bůh zastane, protože Bůh z principu rozhodnutí autorit respektuje.

Pokud člověk opustí společenství z jiného důvodu, stává se kořistí Satana a jeho démonů neboť mimo hranice společenství, do kterého jej Bůh konkrétně povolal, je království Zlého. Člověk tím ztrácí ochranu, kterou Bůh zprostředkuje skrze „přikrytí“ místních autorit, kterým je proto třeba se podřízovat i tehdy, když se mýlí. Bůh pak bude postihovat jen danou autoritu, protože Bohu se líbí i taková poslušnost, která je vykonávána proti svědomí a poznání. Jako příkladu, že tyto principy fungují, je možné uvést příběhy lidí, kteří v něčem s autoritou nesouhlasili, oddělili se a byli Bohem trestáni duchovně, psychicky, fyzicky případně finančně nebo Boha úplně opustili.

Přesto, že Pán Bůh své ovce vede, svá rozhodnutí činíme na základě svých, zejména biblických znalostí a vědomostí, které si Duch svatý používá k našemu vedení. Ačkoliv věřím, že jsem byl veden do konkrétního společenství, existovaly zde věci, podle kterých bylo třeba Boží vedení rozsoudit. Zachráněn jsem byl ve chvíli, kdy jsem dal svůj život Kristu i když jsem ještě minimálně rok členem žádného sboru nebyl. Přesto mi Pán žehnal, přiznával se k mým modlitbám a vysvobodil mne. Členem jsem se stal až tehdy, když jsem řadu měsíců navštěvoval místní sbor a se svou tehdejší minimální znalostí Bible i posuzoval kázání. Měl jsem štěstí, že tehdejší kazatel sboru to vyžadoval a žádná zjevení si nevynucoval. Vztah s Bohem tedy není navázán skrze sbor, ale členství ve sboru je konkrétním projevem tohoto vztahu, který se projevuje i vztahem k Božímu lidu.

Je mnoho lidí, kteří do sboru přicházejí například skrze změnu bydliště (jak tomu bylo při mém přestěhování do Brna), sňatkem nebo jednoduše hledají. I když je zde třeba hledat Boží vůli, je opět přehnané, když si vedoucí sboru vynucují Boží zjevení. A opět, není třeba zacházet do opačných extrémů. Já sám jsem před Bohem poznal, že patřím do konkrétního společenství, kde mám i konkrétní službu. Někdy je ale člověk veden k tomu, aby si zjevení

vyprosíl, a pak je mu řečeno něco ve smyslu: pokud tě sem Bůh povolal, pak musíš ve všem poslouchat, věci nekritizovat, jinak se vzpíráš samotnému Bohu, který autoritu povolal.

Rovněž je nesmyslné přirovnávat vztah člověka ke sboru ke vztahu muže k ženě. Tohoto vztahu využívá Pavel jako symbolu vztahu Krista a církve, nikoliv jako vztahu člověka a místního sboru. Základní, spasitelná smlouva je ta, kterou činíme s Kristem, nikoliv s místním společenstvím. Církev, kterou brány pekla nepřemohou, je církví Kristovou, ke které patří všichni Bohem vyvolení. Není to obraz místního společenství. Zatímco mnoho místních společenství a církví časem zaniklo nebo se dokonce stalo sektami, Církev Kristova je zde stále a bude zde až do příchodu Krista.

Je zcela biblické svoji víru projevit formou členství ve viditelné církvi, tedy v místním společenství. Nicméně ochrana před Zlým je nám zprostředkována přikrytím krví Krista (Zj 12,13) a Božím Slovem (1 J 2,14), nikoliv přikrytím místní sborovou autoritou. Ačkoliv Písmo uvádí verše o poslušnosti autoritám, které jsem dříve při mnoha vyučováních neopominul zmínit (Žd 13,17, 1 Tes 5,12–13), na dalších místech Písmo varuje před panováním autorit (Mt 20,25–26, 2 K 1,24) a sám Ježíš nebo Jan Křtítel se vzepřeli nelegitimním požadavkům tehdejších předáků a apoštol Pavel apoštola Petra otevřeně napomenul z pokrytectví (Ga 2,11–13).

Jistě není dobré opouštět společná shromáždění a není bezpečné odcházet z konkrétního společenství křesťanů, kde jsme obdarováni ke společné službě a jsme konkrétním údem církve. Je dobré si ale uvědomit, že Tělo Kristovo, jehož jsme údy, je i v tomto podobenství chápáno jako celá církev Kristova (1 K 12,12). Věřím, že pokud se člověk dopustí hříchu, z kterého je usvědčen a z kterého není ochoten činit pokání, že jej starší místního společenství mají právo a dokonce povinnost kázat a případně vyloučit. Věřím, že tímto aktem je člověk vyloučen i ze společenství Božího lidu jako celku. Čemu však nevěřím je to, že by Bůh z principu stranil autoritám, vždy se za ně stavěl, což je zcela v rozporu s Božím slovem (Ga 2,6, Ko 3,25) a že Bůh bude vyžadovat poslušnost tam, kde by člověk následoval lidské omyly a postavil se tak proti svému svědomí.

Svědomí jistě není absolutním měřítkem, ale je strážcem přijaté pravdy, a pokud člověk nebude jednat v souladu s vírou, pak jeho jednání bude hříchem, i když jeho poznání může být v této věci nedokonalé. Proto autorita nemůže panovat nad vírou člověka, čehož se Pavel sám zříká (2 K 1,14). Pokud by člověk, který je přesvědčen, že nemůže jíst maso obětované modlám, byl svojí autoritou nucen k tomu je jíst (což samo o sobě není hřích), hřešil by proti svému svědomí, protože by nejednal v souladu s vírou a Bůh by mu to v důsledku za hřích počítal (Ř 14,23).

Z tohoto důvodu je třeba, aby dané společenství mělo jasně deklarováno, čemu věří a podstatné věci mělo dáno například formou kréda nebo řádu, či ústavy, a tyto dokumenty by na základě výkladu Písma jasně vymezovaly, co je po členu požadováno. Určitá kréda, která v církvi existovala, naznačuje již Písmo a potvrzuje je církevní historie. Zároveň je třeba, aby těmto řádům a symbolům byly poddány i církevní autority, které jsou toliko dozorcí, kteří slouží a dbají na dodržování Božího slova a jeho uznaných výkladů, nikoliv vládcové, vynucující svoji vůli a své chápání Písma, které se s každou novou vlnou mění. Se základy učení by měl být každý člen seznámen předem a souhlasit s nimi, aby se zabránilo těmto konfliktům.

Zároveň není možné vynucovat poslušnost různých nekonkrétních smluv nebo vizí, které není možné konkrétně vyložit a které pak bývají nezdědka používány k vynucení právě později

konkretizovaných požadavků autorit. Pokud se někdo rozhodne společenství opustit, není to rozhodně věcí, která by měla být doporučována, ale zároveň je nepřipustné vzbuzovat v člověku pocit viny, že odchodem z místního společenství člověk opouští Boha. Sbor není Bohem a autority nejsou prostředníkem mezi Bohem a člověkem. Prostředníkem je Kristus, jehož krev, nikoliv lidská autorita, nás přikrývá a chrání před mocí Zlého.

VYROBIL MILIONY FALEŠNÝCH PENĚŽ. ROZHOVOR S NEJVĚTŠÍM PADĚLATELEM VŠECH DOB

2.6.2008 - Nacisté jej donutili padělat peníze, dokumenty i známky. Adolf Burger je poslední žijící pamětník největší padělatelské akce všech dob. Podle jeho příběhu vznikl i oscarový film *Ďáblova dílna*. V exkluzivním rozhovoru se dozvíte, proč propíchoval královnu i jak se padělají americké dolary.

Adolf Burger, padělatel proti své vůli. Život mu zachránila jeho profese tiskaře. Padělal více než sto milionů liber v rámci nacistické operace Bernhard v koncentračním táboře Sachsenhausen. O svých vzpomínkách napsal knihu, která byla v loňském roce zfilmována, snímek dokonce získal Oscara.

Jak padělal bankovky, v čem bylo padělání z technického hlediska nejtěžší? Co bylo jednodušší padělat – libru, nebo dolar? A je možné, že někdo padělal i po tom, co koncentrační tábor opustil? Nejen o tom je tento rozhovor, který je doplněn o další technické informace k padělání a technice tisku bankovek.

Adolf Burger drží v ruce jednu z milionů falešných librových bankovek, které byl za války nucen spolu s dalšími vězni vyrábět v koncentračním táboře Sachsenhausen.

Adolf Burger (narozen 12. srpna 1917, Veľká Lomnica, Slovensko) se za 2. světové války jako vězeň nuceně zúčastnil operace Bernhard - německého projektu padělání platidel spojenců. V roce 1942 byl zatčen a transportován, nejdříve do Žiliny a poté do Osvětimi. Jelikož byl povoláním tiskař, byl přesunut do Sachsenhausenu, kde probíhala operace Bernhard, při níž vězňové padělali bankovky, libry a dolary a další tiskoviny, např. dokumenty. Je posledním žijícím pamětníkem této akce, o které napsal knihu *Ďáblova dílna*. Film podle této knihy získal v roce 2008 cenu Oscar za nejlepší cizojazyčný film. Od roku 1945 žije v Praze. (zdroj: Wikipedia.cz)

Největší padělatelská akce v historii lidstva

Jak jste se k padělání proti své vůli dostal?

Život mi zachránila moje profese – typografie. V březnu 1944 jsem byl přeřazen do koncentračního tábora Sachsenhausen. Díky své profesi jsem byl spolu s dalšími vězni zařazen do padělatelské dílny. Stal jsem se součástí tzv. operace Bernhard, o které jsem později napsal knihu a poté i film.

Operace Bernhard, které jste se nuceně zúčastnil a které je věnován i film Ďáblova dílna, však nebyla první operací tohoto druhu za druhé světové války?

Němci začali padělat podstatně dříve, než vznikla operace Bernhard. Jednalo se o padělání sovětských červoňců a francouzských franků ve dvacátých letech minulého století. Padělanými francouzskými bankovkami se měly kromě jiného platit Francii reparace. Červoňce měly sloužit k oslabení sovětského hospodářství. Ve Frankfurtu nad Mohanem byly při jedné akci zadrženy 2 tuny padělaných bankovek v hodnotě dvou milionů rublů. I přes zatčení tří padělatelů tajná služba v padělání pokračovala. V roce 1927 bylo v Německu odhaleno velké padělání rublů. A pak jí předcházela tzv. operace Andreas.

Detail vodoznaku na falešné librové bankovce

Kdy se začalo padělání v tak velkém rozsahu připravovat?

Alfred Naujocks, iniciátor největší padělatelské akce, dostal přísně tajný pokyn od Heydricha – že se nesmí jednat o padělání v obvyklém slova smyslu, ale o dostatečnou, neautorizovanou výrobu anglických librových bankovek. Bankovky se musí podle originálu vyrobit tak věrně, aby ani nejzkušenější britští specialisté nenašli rozdíly. To bylo v roce 1939. Přísně tajných jednání se účastnil i Heydrich.

Operace Andreas začala v roce 1941, v první fázi šlo zejména o výrobu papíru.

Adolf Burger drží svůj portrét malovaný králem padělatelů Salomonem Smoljanovem.

Už první část padělání - výroba papíru - musela být velmi složitá? Jak jste se s tím vypořádali?

Papír se nepadělal přímo v Sachsenhausenu, ale v papírně Hahnemühle u Dasselu. Ředitel papírny byl vzat do mlčenlivosti a začal řešit problém co nejdokonalejšího napodobení vzhledu papíru a vodoznaků. Některé problémy z důvodů utajení řešil přímo osobně, jinak o výrobě vědělo pouze několik lidí v papírně. To bylo hned na počátku války.

Po válce jsem dostal velmi podrobnou zprávu, jak se papír vyráběl. Tu zprávu napsal přímo technický ředitel. Dva roky hledali cestu, jak papír vyrobit v dokonalé kvalitě.

Papír ze špinavých hadrů

Jak se konkrétně vypořádali s bankovkovým papírem?

Výroba papíru se ukázala těžší, než se předpokládalo. Naujocksovi lidé nechali analyzovat pravé librové bankovky v laboratořích vysokých škol. Na výrobu papíru librových bankovek se používaly hadry a len. Len se dodával z Turecka a pro Němce nebyl problém jej objednat v množství několika tun. Pak už se jednalo o napodobování výsledných vlastností. Papír se vyráběl ručně, přesto se vždy analýzou zjistilo, že je od pravých bankovek odlišný.

Pracovní stůl Adolfa Burgera s prvním vydáním knihy Číslo 64401 mluví (později použité jako předloha filmu Dáblova dílna).

Ta část filmu, kde Smoljanov přijde na to, že se používaly použité hadry, není zcela pravdivá?

Pouze se na to přišlo dřív, v papírně, nikoliv Smoljanov. Angličané totiž nepoužívali nové hadry, ale staré. Lněný materiál z Turecka byl proto rozřezán a rozvezen do továren, kde se s ním čistily stroje. Pak se nechal zase sesbírat, vyčistit a teprve potom zpracovat na papír.

Takto vyrobený papír již obstál.

Složení papíru byl jediný problém při výrobě papíru?

Složení papíru byla jedna věc, dalším problémem byla výroba vodoznaků.

Čím byl vodoznak na libře tak komplikovaný?

Celé pozadí britské libry bylo pokryto vodoznaky. Jednalo se o vlnovky, které jsou střídány čísly a písmeny. Vodoznak se na papírenském sítu vytvářel pomocí drátků, které se musely vytvarovat do žádoucího tvaru.

Co dalšího bylo nutné vyřešit?

Dále se napodobovaly fluorescenční vlastnosti papíru v ultrafialovém světle. Ty byly ovlivněny klížením papíru.

Další část byla jednodušší? Vlastní tisk?

Nedá se říct, že byla jednodušší. Celých sedm měsíců trvalo vytvoření Británie, tak aby nebyla k rozeznání od pravé. Pak musel být okopírován zbytek bankovky. To zabralo opět dalších několik měsíců. Na konci roku 1942 byla libra hotová.

Rozsáhlý soukromý archiv Adolfa Burgera

Kde se vyráběly tiskové desky?

Štočky pro knihtisk se nevyráběly v Sachsenhausenu, ale na zámku Friedenthal. Zde pracovali němečtí civilisté a také příslušníci SS. V dílně bylo vybavení pro galvanoplastiku. Následně vše putovalo do dílny v Sachsenhausenu, kde rytci přenesli obraz na desku použitou k tisku. Arch papíru z Hahnemuhle měl rozměry 50 x 60 cm. Arch se rozdělil roztrhnutím na dva půlarchy. Na jeden půlarch se pak natiskly 4 bankovky.

100 milionů liber ...

Kolik liber se podařilo vyrobit?

Oficiální dokumentace samozřejmě zmizela. Dá se předpokládat, že mohla skončit také na dně Toplitzkého jezera. Ale jeden z vězňů si vedl svoji tajnou evidenci. Kdyby se na to přišlo, nepřežil by. Podle jeho záznamů můžeme tvrdit, že celková hodnota vyrobených bankovek překročila 100 milionů liber.

Pak přišel požadavek na výrobu dolarů?

Krüger (esesák, který dílnu vedl a podléhal Himmlerovi) byl dolarem posedlý. V září 1944 přišel s tím, že ode dneška budeme tisknout i dolary.

Co bylo úskalím dolarů z hlediska jejich padělání?

U dolarů byl hlavním problémem, že jsou tištěny jinou tiskovou technikou než britské libry, konkrétně hlubotiskem. Příprava takové formy by byla velmi zdlouhavá. Krüger uznal, že rytí takových forem by bylo velmi pracné, a proto se rozhodl padělat dolary světlotiskem.

Detail falešné librové bankovky

I přes tyto obtíže se podařilo dolary napodobit kvalitně?

Napodobit? Nejlepší specialisté, které si Krüger přivedl, je nebyli schopni rozpoznat. Smoljanov přinesl 200 našich padělků a Krüger přimíchal 50 pravých bankovek dovezených z Berlína. Pak zavolal dva specialisty, kteří se snažili najít jeho padesát pravých dolarů. Po hodině třídění se na balíček podíval Smoljanov a podle rubové strany je začal třídit znovu. Pravá, falešná, falešná, pravá... Krüger se na něj podíval a zeptal se ho, co blbne, a on mu řekl: "Já sám bych je nebyl schopný rozdělit. Proto jsem si ještě předtím udělal na ty padělky tečku tužkou. Vidíte, že tečka je na polovině bankovek, které vaši odborníci označili jako pravé." Krüger byl velmi spokojen, rozdával cigarety a chválil. Následně bylo oznámeno, že se dolary budou tisknout ve dvou směnách po deseti hodinách v hodnotě milion dolarů denně. To už však bylo 12. února 1945. Dolarů se pak natisklo jen 200.

Smoljanova a další kolegy jste ještě po válce potkal? Dovedete si představit, že se k padělání vrátili?

Bylo patnáct Čechů. Mimo jednoho Němce, s kterým jsem se sešel v loňském roce, už pravděpodobně nikdo nežije.

Jediný profík, světový profík, kdo by se mohl vrátit k padělání, byl Smoljanov. To byl můj nejlepší přítel. Řeknu vám proč. Když Krüger říkal: jste všichni blbci, nedokážete ani ten dolar dělat, já vám přivedu skutečného odborníka a ten vám to ukáže, přivedl Smoljanova. Ale ten měl zelený trojúhelník, protože seděl ještě 4 roky před Hitlerem za padělání, za libry. A jak si sednul, tak si všichni odsedli, protože všichni měli červený – politický - a já jim řekl: co blbnete, ten člověk nevráždil, jen padělal peníze a já a vy je paděláte taky.

Když jsme se rozloučili, říkám Saly, ne abys šel zas padělat. Dal mi čestné slovo a už jsem o něm nikdy neslyšel. Akorát v šedesátých letech u mne zazvonila návštěva z Anglie a pánové z tajné služby se mne ptali na jeho adresu. Ale věřím mu, dal mi čestné slovo.

Podařilo se po válce něco z padělaných bankovek nalézt?

Dá se předpokládat, že hodně toho skončilo na dně Toplitzkého jezera. Několik beden s bankovkami bylo vyloveno. Ani jednu mi nechtěli dát, ale já jsem jim řekl, že když mi ji nedají, tak jim nedám interview (vylovenou bankovku vidíte na jednom z přiložených snímků - pozn. redakce). Leželo to od roku 1945 ve vodě a bahně. Z obyčejných papírů, dokumentů nezbylo nic.

Kvalita padělků byla taková, že je skutečně nedokázali rozpoznat ani nejlepší bankovní experti? Ve filmu je ukázáno, jak agent nechává bankovky poslat do Anglie ke kontrole a Angličané na nic nepřijdou?

Podobně se to odehrálo, i když ne úplně přesně. Agent skutečně do banky ve Švýcarsku uložil několik takových padělků. To bylo na konci roku 1942. Prokázal se i padělaným dopisem z oddělení pro odhalování padělaných peněz Německé banky. V dopise se říkalo, že se možná jedná o padělky a že místní banka není schopna pravost potvrdit, nebo vyvrátit. Po třech dnech se banka vyjádřila. Pravost padělků potvrdila. Agent si však chtěl být zcela jist. Požádal tedy, aby se banka dotázala v Anglii na kontrolní číslice. Následně Anglie telegraficky potvrdila pravost.

Propichování královny

Přicházela v úvahu nějaká sabotáž? Snažili jste se záměrně označovat padělky, tak aby je bylo možné později identifikovat?

Ne, na to by se přišlo. Jediné, co šlo, bylo zdržování výroby dolarů. Jakubson říkal, že když jim uděláme dolary, prodloužíme válku – nesmíme. Tak jsem se ho ptal, co chce dělat, a on říká -

zkazím želatinu. A tak to taky dělal. Ten dolar nebyl celkově špatný, ale jemné linky nebyly ostré. A u liber se provádělo propichování královny.

Propichování královny?

Librové bankovky jsou veliké. Angličané je nenosili v peněženkách, ale přehnuté a propíchnuté zapínacím špendlíkem. Součástí výroby bankovek bylo i jejich opotřebením, které mělo simulovat oběh. Proto se bankovky propichovaly. Rozhodli jsme se je propichovat tam, kde by je angličané nepropichovali – v symbolu královny.

Kontrolu kvality také prováděli vězni?

Po očíslování padělky odcházely do oddělení kontroly. Zde se prověřovala jejich kvalita. Zaměstnání byli bankovní úředníci. Jednalo se o velmi pomalou část výroby. Denní výkon jednoho vězně se pohyboval okolo 300 bankovek. Práce byla velmi namáhavá na zrak.

Padělalo se ještě něco dalšího než libra a dolar?

Padělalo se téměř vše, co bylo potřeba. Doklady, pasy, písemnosti, známky. Prostě vše.

Jak se banky dozvěděly o padělcích?

Koncem května, když jsem se vrátil, první kroky byly na policii. Ptal jsem se, kde sídlí oddělení proti padělání, a tam seděli tři v civilu. Tak jsem jim řekl: pánové já jsem padělal anglické libry. Oni vyskočili, protože si mysleli že nějaký padělatel se přišel hlásit. Tak jsem jim vysvětlil, že v koncentráku.

Říkám, zavolejte do banky, tak je přinesli, dali na stůl a komisař mi říká, podívejte se, jestli tam náhodou není falešná. Šel jsem k oknu a říkám dobré, dobré, Sachsenhausen... Nakonec jich bylo asi 40. Oni se mne ptali, jak můžu poznat falešné v průhledu. A já jim vysvětlil, jak jsme propichovali bankovky v místě, kde je královna. Já bych je taky nepoznal.

A co Anglie? Ta musela mít zájem na těchto informacích také.

6. května jsme jim to hlásili. Za tři dny přišli dva agenti, týden nás u jídla a čokolády vyslýchali, a když měli všechny protokoly, odjeli, v Anglii to zamkli do trezorů. Ani na Norimberský proces tuto informaci nevzali. Nesměl se to nikdo dozvědět. Miliony falešných liber, co litaly po světě, to by zničilo Anglii. Za pár let vydali nové barevné peníze.

A veřejnost?

Angličané se to dozvěděli dnes z kin. V Anglii jsou dnes kina plná.

Ale ta informace se už nedala utajit úplně. Vaše první kniha se objevila v roce...?

V srpnu 1945. Ale kolik lidí ji četlo? Tisíc, dva tisíce lidí.

Oscar ...

Kdy jste si uvědomil, že je třeba informace zveřejnit pro všechny?

Jeden den po osvobození jsem udělal vlastní snímky. Ale pak jsem si uvědomil, že pokud máte jakkoliv silnou knihu, ale ty věci jsou tak neuvěřitelné, že když nemáte dokumenty, kterými to prokážete, tak to nemá cenu. A pak jsem léta procházel archivy jako žurnalista a hledal. Kniha není román, každý den jsem přežil.

A o padesát let později přišel film. Byla jeho realizace snadná? Filmaři by přece rádi věci přilepšili?

Napsali čtyři scénáře. Já jsem jim to dal bez honoráře. A dodnes jsem ho nedostal. Ale řekl jsem, že si nechám právo schválení konečné verze scénáře. O peníze mi nejde. Mně šlo o jednu věc. Že se svět dozví, že nacisté nebyli jen vrazi, ale i padělatelé a zločinci.

Čekali jste takový úspěch filmu? (Film obdržel na konci února Oscara za nejlepší zahraniční film).

Bylo to pro mne velkým překvapením. V šestici nominovaných filmů byly velmi kvalitní snímky. Polský film, ruský, izraelský... Někdo si už byl předem jist úspěchem konkrétních filmů. Když se pak objevil nápis Falscher, bylo to obrovské překvapení.

Poslední dva měsíce po Oscarech pro vás byly asi únavné, hodně cestování...?

No, únavné, bylo to v zájmu toho filmu. To se nedá nic dělat. Po Oscarech jsem byl tři týdny v Německu, pak v Římě, dvakrát ve Francii, v Izraeli z filmového festivalu a stále je něco... (pan Burger ukazuje kalendář naplánovaný až do září).

Ale určitě je to oslovení většího publika než pomocí knihy. Bohužel knihy se moc nečtou a každý se po ní začne shánět až po úspěšném filmu...

To rozhodně. Já jsem přednášel na německých školách a oslovil jsem tak desetitisíce dětí. Filmu se daří oslovit řádově větší množství mnohem rychleji.

A jak si vede kniha v porovnání s filmem?

Kniha také slaví úspěch, v současné době se doprodala v Německu, vychází dotisk, překlad vyšel i v japonštině, teď se připravuje anglická verze. Do knihy jsem si nenechal zasáhnout. (Všechny jazykové mutace skutečně vypadají naprosto stejně, stejná obálka, stejné umístění fotografií v textu, stejná kvalita papíru). Ta kniha musí nějak vypadat. Tiskne se tady, ne nějaké brožované vydání.

Jak padělat peníze

Padělatele můžeme rozdělit do několika skupin:

- **Amatérští:** vytvářejí ručně kreslené padělky a kopie pomocí běžných reprodukčních zařízení.
- **Profesionální:** používají kvalitnější techniky, výsledky jejich "práce" mohou oklamat i školenou osobu.
- **S podporou státu:** zde se nejedná o vidinu zisku, ale o snahu o destabilizaci cizí měny.

Padělání ve velkém, zpravidla za cílem nikoliv zisku, ale destabilizace cizí ekonomiky, nebyl objev nacistů. Padělky propašovala Velká Británie do Francie okolo roku 1790, aby poškodila francouzskou revoluci. Během války Severu proti Jihu docházelo také k padělání měny. V současné době se jedná o problém amerického dolaru, kdy se spekuluje, že je na podobně kvalitní úrovni (tj. velmi vysoké) jako libra během druhé světové války padělán v Severní Koreou.

Když papír, tak ruční

V současné době se ruční výroba papíru používá zejména v oblasti umělecké. Ručních papíren není mnoho a jejich produkce je mnohonásobně menší než produkce papíru klasického. K výrobě bankovek se používal právě ruční papír.

Ruční papír se používá např. na luxusní obálky a dopisní papíry, přání atd. Je možné jej vyrábět v mnohem více variantách, tloušťkách, přimíchávají se do něj barevná vlákna apod. Vyrábí se na tzv. ručním sítu, kdy se nabere papírovina (směs papírových vláken, dalších příměsí a vody) a postupně, tzv. čerpáním, se voda odstraní. Na sítu zůstane vrstva zplstěných vláken – budoucí papír.

Obrázek papírenského síta. Ilustrační foto: Ruční papírna Velké Losiny
www.muzeumpapiru.cz

Čerpání papíru na sítu. Ilustrační foto: Ruční papírna Velké Losiny www.muzeumpapiru.cz

Jak se dělá vodoznak

Principiálně je výroba vodoznaku poměrně jednoduchá, dnes, při strojové výrobě, se jedná o stlačení papíru těsně po tom, co opustí papírenské síto. Praxe je trochu složitější a vodoznaky (v podobě, v jaké je najdeme například na bankovkách nebo v pase) patří stále mezi poměrně bezpečný ochranný prvek, který se obtížně napodobuje.

Papír, který se používá k výrobě bankovek, se liší od běžného kancelářského papíru. Zpravidla se jedná o směs bavlny a lnu nebo pouze o čistou bavlnu. Díky tomu snese mnohem větší mechanické namáhání, ohýbání atd. V této podobě je nenahraditelným materiálem a používá se v tomto složení do dnešní doby (v některých zemích však již byl nahrazen plasty, v současné době se jedná o několik zemí, nejdéle se používají v Austrálii).

Vodoznak patří mezi ochranné prvky. Původně se používal k identifikaci papírny. I když se dnes vyrábí převážně strojově (kromě luxusních ručních papírů), stále je obtížné jej kvalitně napodobit.

Vodoznaky jsou místa v papíru, která mají jinou tloušťku. V důsledku toho pak papír v průhledu propustí v těchto místech více nebo méně světla. Je možné je vytvořit jak světlý (ztenčené místo papíru) či tmavý vodoznak (pozadí je tenčí a vlastní vodoznak je pak tmavší), tak i jejich kombinaci.

Knihtisk, hlubotisk, ofset ...

Tiskové techniky, které se používají k výrobě bankovek, jsou tří základních druhů a zpravidla se používají v kombinaci.

Jedná se o tzv. **ofset**, který je však používán jako nejrozšířenější tisková technika vůbec, pomocí ofsetu se tisknou jakékoliv větší náklady (zpravidla od několika stovek či tisíců až po miliony), jako např. noviny, časopisy, letáky atd.

U dnešních bankovek se tak zpravidla natiskne jejich podtisk, a to na obou stranách. Poté jsou bankovky přetištěny tzv. **hlubotiskem**. Takto se tisknou jemné rytiny a části bankovky, které musí být cítit hmatem, např. slepecká značka.

Poté je použita třetí tisková technika, tzv. tisk z výšky (**knihtisk** – nejstarší tisková technika). Takto jsou tištěny zpravidla jen údaje, které se liší na každém exempláři. V případech bankovek a pasů např. sériová čísla. Kombinace tří tiskových technik je významnou bariérou proti padělání.

Hlubotisk (rytina)

Vyrytí celé předlohy muselo být provedeno ručně. Jednalo se o zdlouhavou práci náročnou na soustředění. Proto se Němci rozhodli pro jeho nahrazení jednodušší metodou. Jen rytí desek by zabralo mnoho měsíců.

V případě hlubotisku je třeba přenést kresbu do rytiny – měděné nebo ocelové desky. Proces trvá i několik měsíců (a neexistuje CTRL Z – v případě vážnější chyby se začíná znovu)

Ilustrační foto: Denmark National Bank.

Popis procesu hlubotisku. Prohloubená místa v desce, vyrytá ručně nebo strojem, se překryjí barvou a její přebytek se setře. Následně se pod velkým tlakem (desítky tun) přitlačí na papír. Inkoust vytvoří plastický efekt, je cítit hmatem a v šikmém osvětlení je vidět, že vystupuje nad rovinu papíru. Hlubotisk je dodnes považován za nejbezpečnější tiskovou techniku a jeho napodobení je obtížné.

Knihotisk

Princip knihotisku. Jedná se o analogii s klasickým razítkem. Na vyvýšená místa je nanášena barva, která se poté přetiskne na papír. Jedná se o jednodušší techniku než předchozí hlubotisk.

Chybou liber používaných během války bylo, že byly tištěny touto jednodušší technikou, takže se daly i jednodušeji padělat.

TAKO sbory

Lawrence A. Pile

Lednové/únorové vydání časopisu *Ministries Today* z r. 1990 upoutalo pozornost čtenářů svým tučným titulkem: **„Učednictví bylo špatné. Činím pokání. Prosím o odpuštění.- Bob Mumford.“**

Pro ty, kteří znali Boba Mumforda a hnutí spojené s jeho jménem, to byl šokující výrok. Pro ty, kteří ho znali méně či vůbec, vyvstaly otazníky: „Co je na učednictví špatného? Jak to? Proč činit pokání z učení ohledně učednictví?“ Takové otázky jsou pochopitelné. Jestliže uvážíme záplavu knih a článků, které učednictví během několika posledních desetiletí obhajovaly, a také Ježíšův příkaz: „Jděte do všech národů a číňte mi učedníky“... (Mt 28:19), musíme se zcela pochopitelně ptát, z čeho vlastně činil Mumford pokání. Další otázky zřejmě vyvolal název pilotního článku, který podával vysvětlení této podivné omluvy. Z pera Jamie Buckingham vzešel tento titulek: „Konec učednické éry“. Bez znalosti učení Boba Mumforda a dalších, by člověk považoval za učednickou éru dobu počínající před 2000 lety trvající až do druhého příchodu Krista. O čem se tu ale ve skutečnosti mluví? Jedná se o hnutí (počátek v r. 1974), s nímž se pojí jména charismatických učitelů: Bob Mumford, Derek Prince, Don Basham, Ern

Baxter a Charles Simpson. Oficiální název hnutí byl Christian Growth Ministries (CGM), ale pro silný důraz na poddání se pastýřské autoritě za účelem učednického vedení věřících, se více ujal název pastýřsko-učednické hnutí. Ačkoli na začátku jistě stálo biblické pojetí, v mnoha sborech CGM se brzy vyvinul systém zneužívající autoritu, který v posledku okradl jedince o svobodu v Kristu. Buckinghamová ve svém článku uvádí: „Kritici vypočítávali množství příkladů pastýřů, kteří vedli své ovce k tomu, aby žádali souhlas před tím, než šli na schůzku, změnili práci či měli učinit jiné závažné rozhodnutí.“ V tomto oficiálním pokání Mumford řekl: „Vykazatelnost, osobní vedení druhou osobou a efektivní pastýřská péče jsou potřebné a biblí podložené pojmy. Skutečná duchovní zralost bude vyžadovat, aby byly zachovány. Tyto biblické pravdy v sobě ale musí obsahovat omezení, která jsou Novým zákonem také naznačená. K mé bolesti a zármutku totiž musím konstatovat, že tyto důrazy bývají velmi často používány jako zástěrka nezdravého poddávání se, které vyústí uje v perverzní a nebiblickou poslušnost lidským vůdcům. Ve sféře mé vlastní odpovědnosti se objevilo mnoho těchto zneužití“.

Hnutí se začalo rozpadat v r. 1986, kdy kvůli ztrátě finanční podpory zanikl jeho časopis *New Wine*. Koncem 80. let Baxter, Basham a Mumford oficiálně propustili své učedníky z jejich pyramidální struktury autority. Derek Prince přerušil své formální vazby s ostatními už v r. 1983. Bez ohledu na Mumfordovu veřejnou omluvu a navzdory Buckinghamové nekrologu ohledně Učednické éry – zneužívání učednictví a duchovní autority vytrvale pokračuje v jiných hnutích skrze jiné muže a ženy z jiných církví. V dubnu 1976 napsal T. Hitt článek pro časopis *Eternity* s názvem „Strážci duše“, ve kterém popsal množící se případy zneužívání pastorační a učednické autority v několika dobře známých protestantských charismatických, evangelických a Římsko-katolických hnutích a denominacích. V úvodníku nazvaném „Pastýři, zloději a stádo“ napsali vydavatelé časopisu *Christianity today* toto:

"Touha mít moc nad lidmi je často pokřesťanštěována a je aplikována silnými duchovními osobnostmi s laskavým přístupem k lidem. V roce 1985 napsal Gordon Mac Donald ve svém článku Učednické zneužití (*Discipleship Journal*, č. 30): „Zneužívání činění učedníků začíná, když někdo hledá lidi s vědomým či nevědomým úmyslem je nikoli směřovat a působit na jejich růst, ale ovládat je. To se může dít a bohužel často efektivně děje ve jménu učednictví. Tyto tendence jsou ve svých extrémech již sektářstvím“.

Christian Growth Ministries se svými představiteli – Mumford a spol. ukončilo svou činnost, nicméně existuje nejméně sedm známých národních a mezinárodních hnutí, které pokračují v praktikování podobného stylu učednictví. Kromě těchto existuje množství menších asociací a jednotlivých sborů, které spadají do téže kategorie. Během své poradenské služby obětem duchovního zneužívání ve *Wellspring Retreat* a *Resource Center* v jihovýchodním Ohiu jsem osobně pracoval s bývalými členy mnoha jednotlivých organizací, které také aplikují tento model. Ze striktně doktrinárního pohledu nelze tyto sbory nazvat „sektami“ ve významu, ve kterém je chápán většinou křesťanů. Každý z těchto sborů a církví vyznává fundamentální doktríny považované konzervativními evangelikálními křesťany za nezbytné ke spasení. Přesto

bývalí členové a zainteresovaní vnější pozorovatelé obviňovali tyto organizace z různých typů a stupňů duchovního zneužívání. Jakou podobu na sebe toto zneužívání bere?

Ronald M. Enroth vytvořil významnou pomůcku k rozpoznávání nebezpečí oné odvrácené strany učednictví. Identifikoval 6 primárních charakteristik skupin či sborů, které zneužívání učednictví praktikují. Tyto body jsou přejaty z článku „Churches on the Fringe,“ a jsou to tyto: autoritářské vedení · postoje vedoucí k izolaci · duchovní elitářství · přísnost ohledně životního stylu · odrazování od nesouhlasu · bolestivý odchod

Skupiny s těmito restriktivními charakteristikami jsem nazval „totalitářské aberantní křesťanské organizace“ (TAKO). Jsou totalitářské svou tendencí k ovládnutí téměř každé oblasti života svého člena. Jsou aberantní v tom smyslu, že vyučují doktríny a praktiky, které ačkoli nemohou být přímo nazvány heretickými, jsou vskutku excentrické – v doslovném významu slova (mimo střed) – mimo proud historicky zakotveného ortodoxního křesťanství. Přesto je ale možné zahrnout je mezi křesťanské organizace (ač jsou často na pomezí). Výraz TAKO je také vhodný ještě z jiného důvodu: Tyto skupiny jsou často tak blízko pravdě, a odchýlení od ní je tak neznatelné, že když se někdo snaží uchopit daný problém, je to velmi obtížně formulovatelné. Tyto věci budou lépe objasněny, podíváme-li se blíže na Enrothovy body (pod trochu jinými názvy). Začneme tím, který jím není specificky zmíněn:

1. Překrucování Písma

Enroth (a další, kteří studovali tyto skupiny) by souhlasil, že všechny ostatní charakteristické rysy v pastýřsko-učednických skupinách jsou odvozeny od tohoto bodu. Nedbalá četba, interpretace a aplikace Písma vedou k různým způsobům duchovního zneužívání a často k hloupostem nejen v TAKO sborech, ale i v dalších jinak důvěryhodných církvích. Zejména převažuje apel na poddání se autoritativnímu vedení (Enrothův první bod). Praxe čtení Písma bez jeho textového, kulturního a historického kontextu může vyústit ve vyžadování poslušnosti v oblastech týkajících se života ve společenství, jako je např. chození na schůzky či do kina. Možná existují i jiné důvody pro zákazy a omezování či regulování různých věcí, ale za tyto důvody nemůže být považován prostý fakt, že v bibli toto jednání je či není uvedeno.

V podstatě žádná totalitářská křesťanská skupina nedokáže rozlišit mezi biblickými příkazy, principy a příklady. Jestliže jsou schopni v bibli nalézt příklad chování či životního stylu, o němž jsou přesvědčeni, že je vzorem pro všechny křesťany (Abraham, Mojžíš, či Pavel), pak budou vyučovat tomuto životnímu stylu jakožto božskému nároku pro všechny. Možná, že ještě vážnějším problémem v těchto skupinách je jejich běžná praxe – povýšení vlastních aplikací obecných principů na úroveň biblického příkazu. Např. Apoštol Pavel napsal v 1. Kor. 10:23: ‚Všecko je dovoleno‘ – ano, ale ne všecko prospívá. ‚Všecko je dovoleno‘ – ano, ale ne všecko přispívá ke společnému růstu. Otázka, která vám okamžitě vskočí do mysli je: Které věci nám neprospívají a které nepřispívají ke společnému růstu? Pavel to zde neuvádí, ale než budeme moci uvést v život tento princip, potřebujeme vědět, které věci to jsou.

Totalitářští „pastýři“ nám rádi řeknou, které věci to jsou. Problém je, že pokud to Bůh explicitně nezakazuje na jiných místech v Písmu, pak tyto věci reprezentují výhradně názor církevního vedoucího. Každý věřící se musí učit přicházet k Bohu přímo v modlitbě a studovat Písmo k nalezení odpovědí na tyto otázky v jednotlivé situaci.

Žádný církevní vedoucí nemá právo něco nařizovat tam, kde Písmo mlčí. Nanejvýš mohou nabídnout dobrou radu, ale na této úrovni to musí zůstat. Další druh překrucování písma je fenomén, který jsem slyšel nazývat pojmem „hermeneutická anarchie“ – čtení, překlad či aplikace Písma jako kdyby neexistovala žádná pravidla, která je v tomto ohledu třeba respektovat.. Verše a celé pasáže Písma jsou uměle poslepovány k sobě, aby přinutily Bibli říci něco, co ve skutečnosti neříká. Výsledkem je často totální zmatek a chaos. Toto je metoda často užívaná organizacemi jako jsou Svědkové Jehovovi, Adventisté sedmého dne, Církev sjednocení (Moonisté) a ostatních, kteří stanovují datum návratu Krista na konci časů.

Vede to také k předuchovňování Písem. Klasickou ukázkou tohoto je případ jednoho zakladatele sboru TAKO, se kterým jsem byl v kontaktu po dobu 5,5 roku v 70.letech. Během svého sdílení při biblické hodině tento muž řekl, že ho Pán ujistil, že jednoho dne se ožení. Verš skrze kterým mu sdělil toto ujistění byl Izajáš 34:16: Hleďte v knize Hospodinově, a čtěte. Ani jedno z těch nechybí, a jeden každý bez své družky nebude; nebo to ústa Páně přikázala, a duch jeho shromáždí je. Zašel jsem za tímto bratrem po shromáždění a poukázal na fakt, že daný verš absolutně nemá co do činění s lidským sňatkem. Pokud ho budeme číst v kontextu, je zřejmé, že se vztahuje ke kompletnímu zničení celého Edómského národa, za užití obrazů vykreslujících pustinu obydlenou divokými zvířaty bez účasti člověka. K lidem se daný verš vůbec nevztahuje. Jeho odpověď byla následující: Víím, že to, co jsem řekl, není v pravém slova smyslu interpretace daného verše, ale stále to vnímám jako jeho legitimní aplikaci. Jedna z dalších věcí, která vede k překrucování Písma a zneužívání učednictví je jednoduše nedbalost ve čtení Bible. Často nebývá vynaloženo příliš úsilí za účelem proniknout do skutečného významu daného textu, což mívá nezřídka za následek chybné a škodlivé interpretace a aplikace. Například učitelé, kteří trvají na uplatňování učednického modelu one-on-one (koučink), jež bývá označován za klíčový či nezbytný k dosažení zralosti v křesťanském životě, tak činí na základě verše z 2. Tim. 2:2 -a co jsi ode mne slyšel před mnoha svědky, svěř to věrným lidem, kteří budou schopni učit zase jiné.

Problém je, že tento verš neříká absolutně nic ohledně formy učednictví one-on-one. Pokud bychom chtěli tento princip z daného verše přeci jen vyčíst, bylo by potřeba úplně ignorovat celou tuto část verše: a co jsi ode mne slyšel před mnoha svědky. Pavel zde neříká, že by učil Timotea one-on-one, ani že Timoteus také musí vyučovat druhé one-on-one. Místo toho popisuje skupinové sezení během kterého byl Timoteus vyučován spolu s druhými a instruuje Timotea, aby dané poznání předával dál těm, kteří budou schopni činit totéž. Pavel nespécifikuje způsob, jak to má udělat. V podstatě neexistuje ani jeden příklad, kdy by sám Pán Ježíš praktikoval one-on-one učednické vedení. Nejmenší počet, se kterým kdy pracoval, byli tři lidé. Jsou doby, kdy one-on-one může být vhodnou formou vyučování či poradenství,

ale nelze dokládat nutnost praktikování tohoto modelu Písmem. Další příklady různých druhů překrucování Písma budou podány v diskusi ohledně přetrvávajících charakteristik totalitářských sborů.

2. Autokratické vedení.

Pastýřsko/učednické skupiny kladou velkou pozornost potřebě „ovce“ podřídit se autoritě svého „pastýře“ a to s nulovým, či omezeným právem pokládat otázky. K tomu dochází zejména tehdy, když je třeba učinit obzvlášť závažné rozhodnutí, jako je koupě, či prodej domu, auta, či důležitého zařízení, změna zaměstnání, vzdělání, plánování dovolené, přestěhování do jiného města, volba životního partnera a plánování počtu dětí a jejich výchova. Nicméně vůdcovské autority se používá často i v nepodstatnějších světských záležitostech. Jedna žena takového společenství byla natolik ovlivněna autoritářským vedením svých starších, že se bez jejich rady nebyla schopna rozhodnout k nákupu sprchové záclony. Jeden prominentní vedoucí a učitel v tomto hnutí, do kterého skupina této ženy patřila, učil, že Bible je z první části – z 20-ti procent černá, z druhých 20-ti procent bílá a z třetích, 60-ti procent, šedá. V prvních dvou částech je Boží vůle jasná a nelze se v ní zmýlit, v poslední části mají starší autoritu jednotlivcům říkat, co mají dělat. Jak napsal Chuck Smith: „(Pastýři) se snaží vykonávat absolutní autoritu a kontrolu nad vaším životem. Musíte se jim podřídit ve všech oblastech vašeho života, které oni považují za důležité. Odmítnout znamená obdržet nálepkou rebelů.“ („Shepherding or Discipleship?“, The Answer for Today, No. 6, 1979)

Tento autoritativní režim je často ospravedlňován verši jako Žd 13,17: „Poslouchejte ty, kteří vás vedou, a podřizujte se jim, protože oni bdí nad vámi a budou se za vás zodpovídat. Kéž to mohou činit s radostí, a ne s nářkem; to by vám nebylo na prospěch.“ Zdá se, že tito pastýři neznají plný význam řeckého slova „poslouchat“, kterého je v tomto verši použito. Podle W. E. Vine: "Poslouchat zde neznamená podrobovat se autoritě, ale znamená vycházet z přesvědčování. (An Expository Dictionary of New Testament Words, Vol. III, p. 124). Obyčejně se přitom rovněž pomíjí mnohé jiné pasáže, které napomínají starší, aby nepanovali nad těmi, kteří jsou jim svěřeni (1 Pet. 5:3; Mt. 20:25–28; 3 Jn. 9–11). Další takoví duchovní samovládci si osobují taková privilegia a odpovědnost, které jim Bůh nikdy nezamýšlel udělit. Tím, že si vynucují podřízení své autoritě ve věcech, které nejsou kryty Písmem, či ve věcech názoru a svědomí, bezděčně si uzurpují roli Ducha svatého v životech věřících.

3. Izolacionismus

Ve zdánlivé snaze vyhnout se světskému znečištění, hříšnému pokušení, věroučných chyb a ochabnutí, jsou členové TAKO společenství do různé míry drženi v oddělenosti od světa, vně skupiny. Jak ukazuje Enorth, jeden by se mohl podívat, zda taková izolace „není vlastně pokusem omezit přístup člověka k legitimnímu doplňujícímu vyučování, na které může být, z mnoha důvodů, nahlíženo jako na konkurenční, či dokonce ohrožující“ („Churches on the Fringe"). Mnoho dřívějších členů pastýřských skupin tvrdí, že je to opravdu skutečný důvod.

Tento izolacionismus nabývá forem velmi podobných tomu, čemu Robert J. Lifton, v jeho nyní již klasické studii čínských komunistických technik reformního myšlení, říká „řídící prostředí“ (Thought Reform and the Psychology of Totalism). Míra, ve které se to děje v TAKO sborech, není obvykle tak extrémní jako v zajateckých táborech v Korejské válce, na které se Lifton ve své studii zaměřuje, nicméně je efektivní. Členové jsou povzbuzováni číst jen knihy „ověřených“ křesťanských autorů, ovšem jen těch, kteří publikují uvnitř skupiny. Členové jsou zrazováni poslouchat biblické učitele jiných církví a organizací, protože oni nevidí plnou pravdu Božího slova, jinak by přece byli s námi. Světská literatura, včetně klasiků, je často odsuzována jako neduchovní ztráta času. Tento izolacionismus je vnesen i do oblasti osobních vztahů a TAKO členům bývá často doporučeno, aby se oddělili od těsných přátelství s nekřesťany a dokonce s křesťany, kteří nejsou členy jejich skupiny. Jsou varováni, že nespasení rodinní příslušníci nebudou rozumět nebo souhlasit s jejich touhou sloužit jako člen skupiny Bohu, a že dokonce nepřáteli členů se mohou stát křesťanští příbuzní. Taktéž účast na vnějších aktivitách, klubech a organizacích, je neschválena nebo zakázána. A to na základě toho, že odvádí TAKO člena od jeho primárního úkolu získávat (lidi), a to dokonce z jiných křesťanských organizací. Pokud jde o vztahy k opačnému pohlaví, TAKO silně odrazují od chození a někteří je přímo zakazují. Ponejvíce takové skupiny učí polo-mystické ponětí božského seznamování a mnoho z nich vyžaduje, aby páry před uzavřením sňatku získaly povolení od vedoucích. Někteří jdou tak daleko, že manželství přímo zprostředkovávají. Ve všech TAKO je za ideální manželství považováno jen to, či výhradně to, které je uzavřeno se členem skupiny.

4. Duchovní elitářství

Spolu s praxí izolace jde o společný syndrom „Laodicejské církve“. TAKO sbory se typicky považují za ty, které jsou „nejblíže v následování principů Nového zákona.“ Jsou to „Boží zelené barety“, „Boží válečníci“, „speciální Boží hnutí“ atd. Ron Enorth, původně člen takovéto skupiny, poznamenává: „Ačkoliv jsme to nepovažovali za správné a naříkali jsme to, v hloubi srdce jsme cítili, že na světě není takové místo, jakým je náš sbor. Mysleli jsme, že ostatní křesťané jsou vedle.“ („Voices from the Fringe,“ Moody Monthly, October 1989). Toto pojetí elitářství, spolu s výše zmíněným izolacionismem, zvláště ve formě církevní uzavřenosti, odrazuje členy společenství mít více co do činění s křesťany, kteří nejsou členy společenství. A to zvláště s jinými kazateli, učiteli a spisovateli. Konec konců veškeré biblické učení, které pochází z nadřazené atmosféry hnutí nebo skupin, vychází z obavy, že ti, kdo stojí mimo, mohou „otrávit mysl“ věrných členů hnutí protichůdnými idejemi. Bývalý TAKO člen píše: „(Naše hnutí) bylo založeno základě oddělenosti od „laodicejských církví“ z nichž většina vedoucích přišla... Hnutí přežívá jen proto, že jeho stoupenci mohou s čistým svědomím označit ty, kdo stojí vně, jako laodikejské, jinak hnutí ztrácí svůj důvod existence.“ Ve své knize „Wellsprings of Renewal“ autor Donald Bloesch píše: „Zatímco většina společenských experimentů vyhledává práci mezi tradičními církvemi a podporuje jejich stálou misi, zvyšující se počet takovýchto společenství, zvláště v USA, chápe samo sebe jako ztělesnění vyššího života a cílů, které se v těchto církvích nenacházejí. Stále přítomné pokušení v těchto živých

reformačních hnutí obnovy je, že se stanou samospravedlivými a soběstačnými, a tím i imunními ke kritice ostatních křesťanů." V současné době se množství prominentních pastýřsko-učednických charismatických skupin spojuje na konferencích, vzájemně píše články do svých časopisů a novin atd. Ale z širšího hlediska TAKO zřídka spolupracují s jinými církvemi a organizacemi, pokud zde nevidí příležitost k proselytizaci. Zakladatel jednoho hnutí měl tu nestoudnost říci, když jeho organizace byla ještě v plenkách, že by rád spolupracoval s Campus Crusade for Christ, ale že by se Bill Bright měl podřídit jeho autoritě!

Společnou charakteristikou mnoha totalitních skupin je jejich tendence vytvářet vlastní verze a imitace tvorby druhých, ať už magazínů, novin, politických loby, domácích školních programů, vydavatelství, nahrávacích studií, investičních firem, či denních pobožností. Zřejmým úmyslem je vytvořit úplné balení pro své členy, kteří by neměli žádný důvod odejít mimo organizaci k „druhé nejlepší“ skupině a připojit se k ní.

5. Zvojenštění života

Ve snaze dostat vysokému stupni Kristových nároků na pravé učednictví a svatost života (což jsou v podstatě dvě cesty k popisu téhož), za účelem urychlení růstu TAKO vytvářejí skleníkové prostředí. K tomu dochází mimo biblického standardu vysloveně deklarované morálky, etiky a hodnot. Totalitní skupiny vytvořily své vlastní standardy a ve své upřímné snaze aplikují jejich principy do života. Činí tak (jak je uvedeno v bodě 1), často bez schopnosti odlišit mezi požadavky a samotnou aplikací jejich hlavních principů, zaměňující tak důsledek za příčinu. Jako příklad uvádějí třeba život a službu apoštola Pavla, kde nalézají mandát pro všechny křesťany bez výjimky. Výsledkem takového chápání učednictví je, že členové skupiny obdrží velmi specifické požadavky a předpisy, a rovněž nevyřčená očekávání, které zcela ovládají život, včetně jeho naprosto triviálních aspektů. Navíc, většina těchto pravidel a standardů jsou jednoduše založeny na osobních názorech, choutkách a hodnotách vůdců, spíše než na prohlášeních Písma. Například Enorth uvádí, že ve sboru Hobarta Freemanas Faith Assembly, je nošení pruhovaných tenisek považováno za skryté vyjádření homosexuální módy („Churches on the Fringe“). Nejváženějším následkem takového zvojenštění života, založeném na vštěpování mimobiblických pravidel členům, je galatský styl spravedlnosti. Tato fundamentální hereze byla odmítnuta apoštolem Pavlem v jeho dopise do těchto církví. Nešlo ani tak o ospravedlnění ze skutků, jako spíše posvěcení ze skutků. Falešní učitelé v Galacii učili něco jako: „Pavel vám řekl jen půlku evangelia. To, co vám řekl je jak se dostat do Božího království, ale abyste rostli, musíte dodržovat požadavky Mojžíšova zákona.“ To, co totalitářští „pastýři“ učí, se od toho prakticky neliší.

V této souvislosti vyučují něco, co je spíše nevyřčenou implikací, než definovaným pravidlem: „Vaše víra v Krista vás zachránila, ale k růstu k dospělosti se nám musíte bezpodmínečně podřizovat ve všem, co vám řekneme.“ Avšak Pavlova slova dodnes znějí hlasitě jako v době, kdy je napsal poprvé: „Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně a nedejte si na sebe znovu vložit otrocké jho.“ (Gal. 5:1)

6. Odmítnutí nesouhlasu

Tato charakteristika TAKO je spojena se silným sklonem k izolacionizmu. Jedním z hlavních projevů izolacionismu (vůdci TAKO ji mohou nazývat odděleností) je, že členové jsou vázáni vyhledávat pouze rady a instrukce od svých vedoucích. To se obvykle děje beze toho, aniž by to bylo přímo a jasně deklarováno, protože se předpokládá, že člen bude poslušný tomu, co mu bylo řečeno a poslušně potlačuje jakékoliv otázky nebo nesouhlas s učením, či praxí skupiny.

Pravděpodobně všechny totalitářské organizace, nejen náboženské, ale i sociální nebo politické, považují „jednotu“ nebo solidaritu za základní učení. I když i v totalitních křesťanských skupinách leží v rámci jednoty základní pravdy jako: inspirace a autorita Bible, Trojice, božství Krista, osoba Ducha svatého a spasení pouhou vírou. Jednota v církvi tedy samozřejmě důležitá je, ale v TAKO jde spíše o uniformitu a od členů se očekává nebo požaduje přejmout nejen stejný životní styl, ale i stejný způsob víry a stejný výklad Písma.

Ve většině evangelikálních církvích je dovoleno zachovat si svůj názor a nezávislé myšlení nebo v mnoha oblastech nesouhlasit. Avšak jedno extenzivní TAKO společenství v prakticky polovině států Unie požadovalo jednomyslnost v tom, že mají být všichni zahrnuti do požadavku Sk 1,8 a postupně zasáhnout celý svět evangeliem. Ačkoliv tyto verše vůbec neobsahují příkaz (pouze konstatování skutečnosti), lidé byli v tomto hnutí vyloučeni ze sborů z důvodu pochybností nebo nesouhlasu s tímto učením. V souvislosti s touto strategií je ironií, že ačkoliv stanovili jasný misijní důraz, trvalo více než 20 let od jejich založení, než za oceán poslali svého prvního misionáře na plný úvazek.

Ve skutečnosti největšího misijního dosahu vykonali skrze organizace jako Operace mobilizace, když lidé během Vánoc nebo dovolené investovali svůj čas nebo když přerušili své svazky s hnutím a odjeli na misijní pole. Ale učení o „strategii“ bylo ještě před pár lety bez diskuse zastáváno jako jeden z dalších příkladů charakteristiky „svaté vědy“. (Podle Roberta J. Líftona)

Ve většině TAKO se zákaz opozice a nesouhlase týká každého, kdo může být považován za toho, kdo „podkopává autoritu“ pastora, staršího nebo „koordinátora“ (mohou být použita další podobná označení), což jednoduše znamená, že se nikdo nemůže veřejně pokoušet opravit vůdce. Proti člověku se obvykle obrátí i to, když se tak odváží učinit v soukromí. Enorth vypráví o mladém muži, který byl vyloučen, protože „pokládal příliš mnoho otázek“. Mladík vyprávěl, že zakladatel skupiny se občas „modlil proti zkáze plynoucí z nezávislého myšlení“. („Voices from the Fringe“).

Velmi často jsou vůdci totalitních společenství náchylní obrátit téma rozhovoru proti těm, kdo nesouhlasí, a to dokonce proti těm, kteří za nimi přijdou v soukromí a slušně a v pokoře vysvětlí své obavy z jistých aspektů učení a praktik společenství. Spíše než nějaké rozumné odpovědi na obavy, vedoucí bude tvrdit, že problém je v důsledku černobílého vidění tazatele,

prohlásí, že má „ducha vzpoury“, „převrácené srdce“ a že pokud by se správně držel programu, uviděl by, že je správný. Pokud se tazatel dále ptá a zvláště pokud má stále pochybnosti a nesouhlasí – ne zrovna s vedením – ale s jeho úlohou a vymezením, nakonec to nevyhnutně vede k sedmé charakteristice TAKO sborů.

7. Traumatický odchod

Jednotlivec, který váhá podrobit se svým vůdcům v tom ustat ve zdůrazňování znepokojivých otázek a obav, bude definitivně, prakticky ve všech TAKO, vystaven stresujícím konfrontacím, o kterých svědčí někteří bývalí členové, kteří to zakusili a popisují to jako „úžasná setkání“ nebo jako „spiknutí“.

Často jsou „rebelanti“ pozváni k návštěvě staršího nebo pastora, což bývá zdánlivě zdůvodněno jako příležitost k tomu, aby vedení mohlo jasně pochopit důvod stížností a bylo pak schopné i přiměřeně odpovědět. Po příchodu však disident zjistí, že byli rovněž pozváni další osoby v pozici autority a ačkoliv se domníval, že se bude jednat o důstojné a otevřeně upřímné setkání tváří v tvář k výměně názorů a vyvození závěrů, je zde náhle 4 až 5 obviňujících a nepřátelských setkání, často trvajících několik hodin až do večera, s cílem přesvědčit disidenta a zastavit jeho „rozvratné“ zpochybňování a/nebo přesvědčit jej, aby se „odřekl“ svého „pomlouvačného“ útočení.

Bruce Barron ve své knize „If You Really Want to Follow Jesus...“ popisuje zkušenost bývalého člena z jednoho takového setkání: „Bylo to jako policejní výslech. Jste nucen dívat se přímo a je vám bráněno ve výhledu z okna. Sedíte, zatímco oni stojí, abyste pocítil svoji podřízenost.“ Barron pokračuje a parafrázuje popis ex-člena: Po celý čas byl přítomen více než jeden vedoucí. Spíše, než aby dostal příležitost vysvětlit své námitky, vůdcové mu pokládali otázky a kárali jeho neposlušnost.

V některých TAKO si vedoucí, jak je zdokumentováno, vynucovali návštěvu v domácnostech disidentů ve snaze je konfrontovat ohledně jejich „hříchu“ a „vzpoury“, a to zdlouhavými pozdními návštěvami a občas (naštěstí zřídka) se uchýlili k fyzickému nátlaku. Touto taktikou často dosáhli svého cíle, minimálně dočasně. Zkušenosti z „do noci trvajících setkání“ jsou obvykle tak traumatická, že aby se dotyčný vyhnul jejich opakování, nakonec souhlasí se vším. Dokonce raději zvolí odchod ze skupiny, než aby potlačoval svůj nesouhlas nebo riskoval další takové setkání.

Často taková setkání nesou trvalé ovoce. Jeden mladý muž, ze středo-západní větve jednoho TACO, napsal zdůvodnění, vyvracející prohlášení vůdce hnutí, že dodnes existuje novozákonní typ apoštolů (včetně náznaku vůdce, že on je jedním z nich). Následně tento člen prodělal „výslech“, ve kterém bylo dosaženo jeho vyznání a pokání z tohoto „hříchu“. Navzdory jeho biblickému právu a odpovědnosti rozsuzovat učení a praxi své církve (1 Tes 5:19–22, Sh 17:11, a 1 Kor. 14:29), mu to bylo vůdcem upřeno a byl dokonale usvědčen ze

svého „omylu“, že byl schopen napsat svědectví o „radostném pokání“, které bylo po několika měsících zveřejněno v časopise, které obsahovalo několik poznámek:

„ ... Nikdy jsem neměl úmysl podkopávat autoritu mých místních starších a zavdat příčinu rozdělení a štěpení. Nicméně... zjistil jsem, že jsem vydláždil cestu rozdělení, svárů a destrukce církve, kterou velice miluji... Pomlouvačné žaloby byly uvedeny proti vedoucím z jiných církví ve spojení s našimi lidmi, kteří byli stěží známí jako žalobci. Byl jsem pravděpodobně vedoucím všech těchto hříšníků. Lstivými slovy a nevhodnými poznámkami jsem pomohl rozšířit podezření a obavy v mnohých srdcích. Myslel jsem, že pomáhám k ustavení „jednoty“ v církvi a ochrany svobody ve vyznávání různých myšlenek na základě Písma. Ve skutečnosti jsem bránil biblické jednotě (jednotě pod Bohem danou autoritou) a jen jsem šířil sváry. V únoru 1985, čtyři křesťanští bratři, v úctě a v lásce, mi vytkli můj hřích šíření rozkolů. Uznávám, že jsem byl tvrdý a veřejně přiznávám a vyznávám svůj hřích. Respektuji kázně (například vyloučení) těch, kteří odmítli činit pokání (včetně mého blízkého přítele) a poprvé ve svém životě se zcela poddávám pod duchovní autoritou a poslouchám ji, jak přikazuje Žd 13:17.

Později tento muž vyrostl a stal se jedním z advokátů hnutí, který má kancelář v budově vedení a aktivně pomáhá umlčovat lokální kritiky hnutí, včetně dnešních publicistů.

Totalitářské křesťanské organizace jsou známé tím, že vyloučily lidi jednoduše proto, že dotyční nesouhlasili s kázní dříve vyloučených členů. Rovněž byli zastrašováni, aby se stranili jakéhokoliv člena, který se jednoduše odvážil navštívit shromáždění bývalých členů (dokonce nevyloučených) a diskutoval o problémech, které vidí ve skupině a poté vysvětloval, proč odešli.

Další lidé byli oficiálně vyloučeni z TAKO do roka a více poté, co dobrovolně vystoupili. (Je to podobné, jako když šéf rozzlobeně zvolá na bývalého zaměstnance – „nemůžete odejít, jste propuštěn.“ V takových případech vyvozujeme, že bývalý člen se stává takovou hrozbou pro stabilitu a soudržnost skupiny, a ta jej proto potřebuje udržet mimo rámce jeho vlivu, a co je lepší, než jej exkomunikovat a zakázat členům mít s ním další kontakt?

Bez ohledu na to, jakým způsobem disident-člen opustí TAKO, téměř vždy se jedná o bolestivý proces. Zda odejde dobrovolně pod tlakem nebo je vyloučen, nachází se odříznut od většiny bývalých přátel (a občas i příbuzných), kteří zůstávají ve skupině. Pokud žije ve společném domě, či bytě s jedním, či více členy skupiny, často si musí najít nové bydlení. V některých případech musí bývalý člen skupiny změnit zaměstnání, jelikož se necítí dobře ve spolupráci s členy své bývalé církve, či společenství.

Manželství bývají rozbita, pokud se pro jednoho z partnerů stane nemožné opustit nikoliv jen skupinu, ale jakýkoliv její vliv, a tak on, či ona, cítí jako nezbytné vyřešit manželské pouto rovněž rozchodem. V případě, že odcházející partner si nepřeje zrušit manželský svazek, TAKO vůdci občas poradí zůstávajícímu partnerovi učinit totéž.

Ještě mnohem tragičtější je množství nervových zhroucení a sebevražd jednotlivců, kteří nejsou již déle schopni se vyrovnat s totalitářským prostředím a nevidí žádnou cestu ven. Jedna dívka, poté, co následovala svého přítele z TAKO, napsala: „Než jsem odešla, cítila jsem, že je něco špatně, ale myslel jsem, že je to ve mně. Myslela jsem, že oni vlastní pravdu, a to dokonce tak silně, že jsem věřila, že svým odchodem opouštím Boha. Byla jsem ale tak nešťastná, že abych se zachránila, byla jsem ochotna učinit i takovýto krok... Když jsem odešla... cítila jsem, že můj život je zničen.“ To dokazuje, že beznaděj dívky z opuštění skupiny lze ironicky přirovnat k beznaději při nástupu nováčka do armády.

Jednoduše, žádná církev, či křesťanské společenství, usilující o život v Boží bázni, uctívání Krista a v poslušnosti Písma nemůže tolerovat nebo dokonce vytvářet prostředí, které by některého z jeho členů mohlo učinit tak zoufalým, že by si raději přál opustit Boha. Naneštěstí mnoho křesťanských církví v Americe a v zahraničí právě toto činí.

Ano, motivy zakladatelů a vedoucích takovýchto církví a organizací jsou bez výjimky čisté. Jejich vážnou touhou je zachránit duše a vybudovat učedníky Pána Ježíše Krista, a tak vytvořili systém, metody a prostředí, kde by rychle dosáhli tohoto přikázaného cíle. Věří, že bez jejich autority a úzkého dozoru, nemohou dosáhnout odpovídající poddanosti členů a proces učednictví nemůže fungovat, nebo bude ztraceno příliš drahocenného času. Avšak, jak je uvedeno výše, vytvořili „duchovní skleník“, používali zaměstnanecké metody a vštěpovali způsoby Písmu cizí.

Nahradili tak práci Ducha svatého a nedovolují mu dělat jeho práci jeho způsobem a v jeho čase. To se stává v TAKO často a Duch svatý, pro praktické záměry, je v srdcích a životech členů skupiny vedoucím(i) a jeho učením nahrazen. Stává se tak i v charismatických společenstvích, se všemi jejich důrazy na dary Ducha svatého.

Jestliže jednotlivec má (přímo, či nepřímo) seznam toho, co je dovoleno a zakázáno – (aktivity atd.) pro všechny oblasti svého života nebo jestliže se očekává, že bude od jednoho vedoucího vyhledávat vedení ve všech malých i velkých rozhodnutích, k čemu pak ještě potřebuje Ducha svatého? Bůh po nás nežádá abychom spoléhali na vnější rady a směrnice pro duchovní život. Touží, abychom spoléhali na něho a na jeho psané Slovo. Dává nám učitele a pastýře, aby nám pomohli učinit správná rozhodnutí a mohli se tak vyhnout chybám. Avšak oni nesmí převzít v našich životech jeho úlohu.

To bylo na člověka zaměřené „evangelium“, které měl apoštol Pavel na mysli, když mluvil o spravedlnosti ze skutků. Proto napsal Galatským: „... Divím se, že se od toho, který vás povolal milostí Kristovou, tak rychle odvracíte k jinému evangeliu. Jiné evangelium ovšem není; jsou jen někteří lidé, kteří vás zneklidňují a chtějí evangelium Kristovo obrátit v pravý opak. Ale i kdybychom my nebo sám anděl z nebe přišel hlásat jiné evangelium než to, které jsme vám zvěštovali, budiž proklet!“ (Ga 1,6–8)

Pavel nazval zákonictví „jiným evangeliem“ a označil jej jako překroucení evangelia Ježíše Krista. Ježíš nedal svůj život na kříži za naše hříchy proto, abychom jednu nesvobodu vyměnili za druhou. Ne, nezemřel proto, aby nás osvobodil od otroctví hříchu a my jsme jej snižovali tím, že jej nebudeme poslouchat, když se sami učiníme otroky jakékoliv otroctví, včetně pokusů dosáhnout samospravedlnosti. Posvěcení i ospravedlnění není výsledkem lidského umu, ničím čím by se člověk mohl chlubit. Znovu, apoštol Pavel to nejlépe řekl, když napsal: „Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět.“ (Gal. 6:14).

Originál článku: <http://www.reveal.org/...herside.html#pile>

Aleš Franc

SPOLEČNOST PŘÁTEL ŠKOLY DORKAS O.S.

Blažejské náměstí 84/9 772 00 Olomouc

Tel.: 585 208 813; fax: 585 227 508

E-mail: projekty@dorkas.cz

Registrováno na MVČR pod č.j. VS/1-1/64 943/06-2

sbory
Bratrské jednoty baptistů
v České republice

Olomouc 23. června 2008

Vážení bratři a sestry ve sborech Bratrské jednoty baptistů,

srdečně Vás zdravíme s přáním všeho dobrého a dovolte nám abychom vám představili nově vzniklý projekt - „**Přátelé školy Dorkas**“.

Cílem tohoto projektu je seznámit vás, potenciální přátele školy Dorkas, s činností a aktivitami Vyšší odborné školy sociální a teologické – Dorkas v Olomouci a nabídnout vám možnost podporovat školu a její studenty duchovně a také finančně.

Dovolte několik slov o historii a činnosti Vyšší odborné školy sociální a teologické – Dorkas v Olomouci:

Škola při svém vzniku v roce 1991 navazovala na předchozí dobrou tradici Bohosloveckého semináře československých baptistů v Praze (jehož existence byla násilně ukončena v roce 1950 tehdejším komunistickým režimem) jako Biblická škola Bratrské jednoty baptistů. V roce 1996 při transformaci na vyšší odbornou školu zakladatelé školy – manželé Titěrovi – tvůrčím způsobem zareagovali na potřeby diakonického působení církve v nových společenských podmínkách a vytvořili studijní obor zaměřený na sociální a diakonickou práci.

Cílem studia na Vyšší odborné škole sociální a teologické Dorkas v Olomouci je připravit absolventy různých typů středních škol s maturitou k náročné práci s lidmi v oblasti sociální, morální a duchovní. Tohoto cíle se dosahuje v tříletém denním vyšším odborném studiu ve studijním oboru „sociální a teologická činnost“, které se zaměřuje na odbornou přípravu v oblasti sociální a duchovní se zvláštním zřetelem na problematiku neziskového sektoru.

Studenti jsou připravováni pro činnost sociálních pracovníků ve státních i nestátních organizacích, které takové vzdělání vyžadují, a pro odbornou duchovní službu v církevních službách.

Škola má celostátní působnost a ekumenický charakter. Je otevřena uchazečům všech křesťanských vyznání, pokud splní podmínky přijetí. Společenství mladých lidí přicházejících z různých tradic na straně jedné klade na studenty i učitele zvýšené nároky, na straně druhé vede k poznávání mnohotvarého bohatství křesťanské víry a ke vzájemné snášenlivosti při zachovávání křesťanských etických principů. Tyto zkušenosti studenty připravují k tolerantnímu, a přitom velice osobnímu přístupu ke klientům.

Transformace právní formy školy na školskou právnickou osobu v roce 2006 poskytla naší církevní škole nezpochybnitelné zakotvení do českého právního řádu, zároveň však znamenala zpřísnění některých ekonomických pravidel fungování školy. K usnadnění financování řady aktivit školy bylo založeno občanské sdružení Společnost přátel školy Dorkas. Cílem jeho činnosti je:

1. Duchovní, finanční a hmotná podpora školních a mimoškolních aktivit školy Dorkas.
2. Propagace a prezentace školy Dorkas.
3. Výpomoc sociálně slabším studentům školy Dorkas.

Naším záměrem je, aby se škola dále rozvíjela a mohla kvalitně připravovat studenty na náročnou službu v pomáhajících profesích. Rádi bychom vám nabídli možnost spolupodílet se na rozvoji školy Dorkas. Ať už formou duchovní (modlitební podpora) nebo finanční – viz přiložený registrační formulář.

Avšak škola Dorkas – to není jen studium. Studenti vyvíjejí i mimoškolní činnost – dobrovolnický pracují s dětmi a mládeží a připravují studentskou klubovou činnost. I tyto aktivity by škola Dorkas s vaší pomocí ráda podpořila, protože na ně nemůže použít prostředky ze státních dotací. Prosíme, abyste nahlédli do přiloženého registračního formuláře a zvážili, jakým způsobem byste mohli školu podpořit.

Jsme si vědomi, že nová doba přináší nové možnosti v rozvoji občanské společnosti (včetně rozvoje neziskového sektoru – a také církvi). Uvědomujeme si ale také, že vše nové s sebou přináší i nová úskalí. Tímto úskalím v dnešní – informacemi přeplněné – době se zdá být jistá hodnotová nezakotvenost společnosti. Zde škola může nabídnout mnohem více, než jen kvalitní studium – nabízí prostor pro celkové vyvrátní osobnosti studentů. A takto celostně chce působit nejen směrem do církví, ale i k místní komunitě a potažmo celé společnosti. Prosíme o zprostředkování informačních materiálů školy Dorkas potenciálním uchazečům o studium na naší škole.

Děkujeme za Váš zájem a těšíme se na spolupráci s vámi v rámci projektu Přátelé školy Dorkas.

Za Společnost přátel školy Dorkas o.s. srdečně zdraví Mgr. Petr Hlaváček, v.r. předseda řídicího výboru SPŠD o.s., Ing. Jaroslav Pípal, v.r. místopředseda řídicího výboru SPŠD o.s., Mgr. Jitka Dvořáková, v.r. člen řídicího výboru SPŠD o.s..

STAŇTE SE PŘÁTELI ŠKOLY DORKAS!

Co je cílem přátel školy Dorkas?

- Duchovní, finanční a hmotná podpora školních a mimoškolních aktivit školy Dorkas
- Propagace a prezentace školy Dorkas
- Výpomoc sociálně slabším studentům školy Dorkas

Jak se můžete podpořit školu Dorkas?

- **Duchovně** – modlitební podpora. Pokud máte zájem o zasílání modlitebního listu, tak se ozvěte na e-mail info@dorkas.cz nebo písemně na adresu Vyšší odborná škola sociální a teologická – Dorkas, Blažejské náměstí 9, 772 00 Olomouc.
- **Finančně** – na číslo účtu: **210 986 867 / 0300**
 - pokud chcete podpořit projekt „**Rozvoj školy Dorkas**“ použijte variabilní symbol: **9862008**,
 - *finanční a hmotná podpora vzdělávacích aktivit*
 - *propagace a prezentace školy Dorkas*
 - pokud chcete podpořit projekt „**Podpora mimoškolních aktivit studentů školy Dorkas**“, použijte variabilní symbol: **2702008**
 - *studentský klub*
 - *dobrovolnická práce studentů s dětmi a mládeží*

Ke spolupráci Vás zve Společnost přátel školy školy Dorkas!

REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ PŘÁTEL ŠKOLY DORKAS

Chci podporovat školu Dorkas:

• Duchovně:

- modlitební podpora. Mám zájem o zaslání modlitebního listu.

ANO

NE

(zakřížkujte, prosím, vámi zvolenou variantu)

• Finančně:

číslo účtu: 210 986 867 / 0300

ANO

NE

(zakřížkujte, prosím, vámi zvolenou variantu)

Chci, aby darované finanční prostředky byly použity na:

Rozvoj školy Dorkas:

- finanční a hmotná podpora školních aktivit

- propagace a prezentace školy Dorkas

- variabilní symbol: **9862008**

- příslib finanční částky:..... Kč

Měsíčně Čtvrtletně Ročně (zakřížkujte, prosím, vámi zvolenou variantu)

Podpora mimoškolních aktivit studentů školy Dorkas:

- studentský klub

- dobrovolnická práce studentů s dětmi a mládeží

- variabilní symbol: **2702008**

- příslib finanční částky:..... Kč

Měsíčně Čtvrtletně Ročně (zakřížkujte, prosím, vámi zvolenou variantu)

ABSOLUTORIUM NA ŠKOLE DORKAS V OLOMOUCI

Milí bratři a sestry ve sborech BJB,

srdečně Vás zdravím z Olomouce a s radostí Vám oznamuji, že minulý týden proběhly na naší škole zkoušky absolutoria. Při těchto zkouškách uspělo dvanáct studentů 3. ročníků, z toho šest s vyznamenáním. Mezi absolventy, kteří uspěli s vyznamenáním, jsou též dva baptisté (Martina Kráčmarová - Olomouc a René Jelínek - Lovosice).

Fotografie ze všech tří dnů zkoušek a z graduační slavnosti naleznete na <http://www.dorkas.cz/index.php?mod=imggallery&type=1>

Při prvním kole přijímacího řízení, které proběhlo 10.6.2008 za účasti předsedy VV BJB bratra kazatele Vladislava Donáta, bylo přijato ke studiu v novém školním roce celkem šest hluboce motivovaných uchazečů. Obracím se na Vás s prosbou o modlitební i propagační podporu před druhým kolem přijímacího řízení, které se bude konat 25. srpna.

Přihlášky je třeba odeslat na adresu školy do 15. srpna. Detailnější informace o přijímacím řízení naleznete na

http://www.dorkas.cz/index.php?mod=article&art=pr_za_01

S přáním Božího pokoje a požehnání pro letní dny

Mgr. Petr Hlaváček
ředitel školy

SLOVA ŽIVOTA - ČTENÍ NA KAŽDÝ DEN

Drazí bratři kazatelé, bratři starší, srdečně Vás všechny zdravím na začátku prázdnin. Opět připravujeme vydání čtení na každý den pro rok 2009. Po dvou letech se vracíme k překladu čtení "Our daily bread", kde máme díky br. Martinu Adamovi a jeho manželce připravených 300 úvah. Záměrně a dle žádosti mnohých čtenářů dalších 65 úvah bude od domácích autorů. No, a to je důvod tohoto dopisu Vám.

Věřím, že je to více výsada než povinnost pro Vás, podílet se na tvorbě tohoto čtení.

A tak něco praktického.

- V příloze posílám několik úvah z překladu pro kontrolu délky článků a určitou představu o náplni úvah
- Je vhodné v úvahách používat i osobní zkušenosti nebo příklady (není ale podmínkou)
- Píseň a citát na závěr můžete a nemusíte doložit - článek může být bez těchto doplnění o čtyři řádky delší.
- Společné čtení nahoře nad čarou neuvádějte, bude rozepsáno společně
- Vaše úvahy budou použity převážně v neděli, není to ovšem pravidlo

- Vůbec se netrapte s úpravou textu pro tisk, vše je stejně potom upravováno
 - K napsání článku můžete samozřejmě vyzvat obdarované bratry a sestry ve sboru
 - Pokud bude psát někdo, kdo nemá možnost posílat elektronicky, pomozte mu prosím s přepsáním a posláním. Je to pro mne potom daleko jednodušší dopracovat a zapracovat do celku. Děkuji.

Důležité:

- **Prosím, aby jste k této společné službě Jednotě i veřejnosti přistupovali vážně a neodmítali ji okamžitě.**
- **Prosím, reagujte i v případě, že službu odmítáte. Bude předána jiným.**
- **Prosím o Vaší reakci nejpozději do 7.července s příslibem, kolik úvah napíšete.**
- **Vypracované úvahy potom zašlete nejpozději do 10.srpna 2008.**

Děkuji Vám předem za Vaší ochotu pro tuto službu.

Přeji Vám i Vaším rodinám požehnané a radostné prožití letního času a načerpání hodně tělesné a duchovní síly.

Těším se na Vaše reakce a přeji Boží pokoj.

Vladislav Donát st.

Usnesení Sjezdu delegátů sborů BJB v ČR, v Brně 25-26.4.2008

1. SD provedl kontrolu všech tří usnesení SD 2007
2. na základě usnesení z MSD 11/2007 bodu 9. pověřuje smírčí komisi o vstup do jednání s dlužníky (Vsetín, Praha 6)
3. vzal na vědomí zprávu předsedy
4. vzal na vědomí zprávu tajemníka
5. vzal na vědomí zprávy odborů, Diakonie, komisí, DTS a VOŠSaT Dorkas
6. žádá VV a FHR, aby důležité informace ze svých jednání posílali elektronicky na sbory
7. schválil zprávu revizní komise a zprávu o hospodaření 2007
8. schválil rozpočet 2008 hospodaření s tím, že musí být vyrovnaný i kdybychom nedostali dotace z MK
9. statut školy, úpravy:
 - a. 3.4. - Přijímacího řízení se zúčastňuje zástupce zřizovatele.
 - b. 6.2. - Tento statut (je-vymazat) plně nahrazuje dosavadní ...
10. schválil nový statut VOŠ Dorkas
11. vzal na vědomí zprávu KPND
12. schválil projekt na zajištění prostředků na zahraniční návštěvy VV
13. přijal výsledky Smírčí komise z jednání v Lovosicích a uzavírá celou kauzu ve věci nezaplacení členských příspěvků za rok 2005, s tím, že lovosický sbor zaplatí dohodnutou částku (30.000,- Kč) na Investiční fond do konce roku 2009
14. schválil návrh na koncepci naplňování fondů (navrhovatel vypustil odstavec 2)

Nové návrhy:

15. návrh na doplnění KPND byl stažený, SD vzal na vědomí výzvu k doplnění KPND
16. přijal návrh VV na zasílání materiálů SD, RZS a oběžníků pouze elektronicky na emailové adresy uvedené ve schematismu BJB. Všechny budou ve formátu .pdf. Návrhy na SD posílá i pozemní poštou.
17. pověřuje KPND, aby návrh ostravského sboru vzala jako podnět k přepracování vnitřních dokumentů s doplněním návrhu brněnského sboru „...a jejichž jednání se smírčí komisí nepřineslo nápravu...“
18. neschválil návrh na fundraisera při VV
19. schválil změny statutu Diakonie
20. žádost o půjčku Sboru Praha 3 vzal na vědomí
21. upozorňuje na povinnost NK vyhledání nejméně 5ti kandidátů na práci v Revizní komisi, která se bude volit na SD 2009

Hlasování o usnesení SD

Hlasování	Pro:	55
	Proti:	0
	Zdržel:	2

Usnesení bylo přijato

Jan Hus - v čem nás může oslovit dnes?

Jestliže hledáme něco, v čem bychom mohli v Mistru Janovi najít vzor pro dnešek, bohužel to nejspíš nebudou jeho názory, které se staly předmětem sporu v Kostnici. Husovou dobou hýbal filosofický spor nominalismu a realismu a ten se promítl i do vlastního Husova učení a do článků, které pak Kostnický koncil odsoudil jako bludné a zavrženíhodné. Tyto spory jsou ale dnes již běžnému člověku nesrozumitelné a po pravdě řečeno nebyly úplně srozumitelné ani Husovým současníkům. A i těm, kterým srozumitelné byly - tedy jeho kolegům na univerzitě - nepřípadly časem zas tak zajímavé. Poslední učená disputace nad články, za které Jan Hus položil život, proběhla v roce 1419 mezi učenci na univerzitě. Ti, kteří se zaštitili Husovým jménem a vešli do dějin jako „husité“, ti se o ně nezajímali vůbec. Husovy tehdejší názory tedy ne, ale zkusme vymyslet, co by nám asi Jan Hus řekl dnes. Podívejme se, jaké postoje Hus zastával k té které problematické otázce své doby, a hledejme, jestli se dnes nesetkáváme s nějakou obdobnou situací. A ptejme se: Co by asi dnes Mistr Jan pověděl?

Tak se Mistře Jene podívej na tu dnešní mládež

A Mistr Jan by pokýval hlavou. Tak, tak. Tolik staletí uběhlo a pořád jsou ti mladí úplně stejní. Jako jsem byl já. A kajícně by přiznával, jak ještě jako mladík snil o bezpracném životě kněze, tedy tehdy jakéhosi státního úředníka. Jak chtěl nosit pěkné oblečení a nechat se obdivovat od druhých. Pro své bohatství a postavení. Ale že by se přetrhl, aby tohoto postavení dosáhl?! I kdepak! Ve svých listech i kázáních vzpomíná, jak místo studia a vůbec něčeho rozumného, hrával dlouho do noci šachy. A jak se vztekal, když prohrával. A že až dlouho poté poznal, že měli pravdu ti, kdo mu říkali, že by svůj čas mohl věnovat něčemu užitečnějšímu, než hraní, a také že obyčejná hra přeci nestojí za rozčilování. A jak by tak vzpo-

mínal, snad by v nás mohl zanechat alespoň kousek naděje, že když i ten Jeníček z Husince, co se mu nechtělo pracovat a mařil čas hraním a vztekáním se nad šachovnicí, že nakonec vyrostl v Mistra Jana, tak že i z těch našich mladých vyrostou správní lidé, i když místo pořádné práce či studia tráví spoustu času hraním si na počítači.

No, Mistře Jene, ale podívej se, co z těch dětí roste!

Copak v téhle době z nich může něco pořádného vyrůst? Jen se podívej na tu vládu a na ten parlament! Podívej, co si navymýšlejí za zákony!

A Mistr Jan by si nechal zase vysvětlit, jak vlastně funguje ta naše demokracie, a poslechněme si, co by nám na to hádám řekl: „Vězte, lidičkové, že mi to připomnělo jednu dávnou historii. Sám pražský arcibiskup mě onehdá požádal, abych jel do Branibor obhlédnout jeden zázrak. Celé davy poutníků se sjížděly do městečka Vilsnak, aby viděly tělo Kristovo, tedy svatou a proměněnou hostii, ze které vytryskla krupěj krve. Z pohledu svaté teologie se tomu nedá vytknout nic, protože pod jednou způsobou obě jsou v plnosti obsaženy, a kdo tělo Páně v podobě chleba přijímá, jako by tělo i krev přijímal. Jako by ta hostie toto svaté učení koncilu Lateránského chtěla potvrdit. I jel jsem tam - a když jsem viděl, co jsem viděl, řekl jsem otci arcibiskupovi, že je to čiré ďábelství. Ne snad v té svaté hostii s kapkou krve. To je hádám jen obyčejný lidský švindl udělaný v touze po penězích. To v těch lidech, kteří se tam ženou, cítím v pravdě ďábelskou touhu po zázraku. Cožpak pravý křesťan potřebuje něco takového?! A jak vás tak poslouchám“ -

pokračoval by Mistr Jan - „vy podléháte stejnému pokušení. Touha po zázraku, to je touha, aby někdo něco udělal za vás. Ne napřít svoje síly. Ne jít sám a něco udělat - jen čekat na zázraky, na nějaký nový zákon, novou vyhlášku, které odstraní všechno zlo a bídu. Někdy ten příkaz shora - jen moji současníci čekali zázrak od Boha a vy od vlády a parlamentu. A tak jako tenkrát, tak i dnes je snadnější uvěřit bláhovému nesmyslu i evidentní lži, než se podívat pravdě do očí. Tolik staletí uplynulo a lidé jsou stejní. Nejen ti vaši mladí, ale i vy dospělí.“

Ale co s tím, Mistře Jene?!

Co nám poradíš? Co máme dělat s těmi mladými i s těmi starými?! Co máme dělat se světem kolem nás a s těmi lidmi okolo nás? I podivil by se Mistr Jan. „S lidmi okolo?! Se sebou musíte něco dělat. Však jsem řekl: věrný křesťane, hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu... Každý musí začít sám u sebe a teprve když tam je hotov, když vyndá všechna ta břevna ze svých očí, teprve tehdy může se starat o třisky v očích druhých. A ono tím, že vyjmete ta břevna ze svých očí, uděláte dobra až až, protože uděláte dobrý skutek a z jednoho dobrého skutku jich mnoho dalších vyroste. Žádný skutek nezůstane sám o sobě, ale jako sněhová koule bude na sebe nabalovat další, sobě podobné. Dobrý skutek dobré a zlý skutek zlé.“

Povím vám jednu dávnou historii a z ní pak vyvodím i ponaučení. Vzpomeňte na Karla, toho jména čtvrtého, a na jeho poslední manželku Elišku. Z Polska k nám přišla, z Pomořan. Snad vzpomenete na mladičkou ženu císaře Karla, která podkovy a meče holýma rukama lámala. Karel IV. a Eliška Pomořanská - a z jejich lásky narodilo se děvče - Anna. Tu pak pojal za manželku král anglický Richard, toho jména druhý. Krásný muž a moudrý panovník. Poslední před tou dlouhou válkou, co jí nazývají „válkou růží“. Královna Anna zemřela mladá - 28 let jí bylo. Ale díky tomuto sňatku Anny České a Richarda Anglického probudily se a rozproudily čilé vztahy mezi Českými zeměmi a Anglií. Vojtěch Raňkův z Ježova, co nad rakví císaře Karla „Otcem vlasti“ nazval, byl oxfordský mistr a všechnen svůj majetek odkázal na stipendium, díky kterému pak se na Oxfordu mohli čeští studenti vzdělávat. A jaké dobré semínko tím zasadil! Celé obrodné hnutí ná-

boženské k nám z Anglie přišlo a opět povzbudilo ty, co už nic jiného nedělali, než jen se smutkem na Milíče z Kroměříže vzpomínali. A v řadě neposlední spisy oxfordského evangelického doktora Viklefa přišly do Čech. A my je četli zleva, zprava, shora i zdola! Tolikrát jsem říkal příteli svému, Mistru univerzity pařížské i oxfordské - Jeronýmovi Pražskému: Viklef, Viklef, nejednomu ty hlavu zvikleš, a on mi dobře rozuměl. Vždyť to byl on, kdo nám Viklefovy spisy z Oxfordu přivezl...

Nic z toho nezažil císař Karel. I Mistr Vojtěch Raňkův z Ježova odešel na pravdu Boží desítky let před tím. Ale toto tím chci říci: nedohlédneme všechny důsledky našich činů - ale žádný z nich se neztratí, ale jako semínko vyklíčí a vydá své ovoce ve svůj pravý čas. Takovým dobrým semínkem byla univerzita, kterou císař Karel založil v Praze. Dobrým semínkem byla láska císaře Karla IV. a Elišky Pomořanské, dobrým semínkem byla péče Mistra Vojtěcha o nadané, leč chudé studenty.

Ale byla i zlá semínka a i ta vyklíčí a dají své ovoce. Dobrého Milíče z Kroměříže k smrti uštváli. I Vojtěch Raňkův se až před papežem v Avignonu musel zpovídat z nařčení z kacířství. Jak dobře císař Karel vychoval svou dceru Annu, o to méně se to dá říci o jejím mladším bratru Zikmundovi. Jeden každý z nás se musí snažit o dobro v tomto světě, v tom postavení, jaké mu Bůh dal. Všechno naše konání v sobě nese nějaké semínko... Vězte, že každým skutkem zaséváte malé semínko do duší svých bližních. Jste-li pány, pak do duší svých poddaných, jste-li sedláky, pak do duší své čeládky. Jste-li učitelé, pak do duší svých žáků. Jste-li od kterého řemesla, pak do duší svých dělníků a učedníků. Jste-li kupci, pak do duší těch, od kterých nakupujete i těch, kterým prodáváte. Jste-li rodiči, pak do duší svých dětí, a nejste-li poustevníci v hlubokých lesích, tak do duší svých sousedů. Dobrými skutky zaséváte semínka dobrá, špatnými skutky semínka zlá. Je potřeba zasévat dobrá semínka. Možná hned nevzejdou, ale neztratí se. A možná jak jerišská růže budou desítky let bloudit pouští, ale časem vyklíčí a vydají své ovoce. A bylo-li co skutečně dobré, to je poklad ze zlata a drahého kamení. Tomu neublíží ani staletí...

Amen. ■

PLÁN AKCÍ NA ROK 2008

12.–19. července	ecamp	Portášky
20.–27. července	Generální koncil BWA	Praha
30.7. – 3.8.	Světový kongres baptistické mládeže	Lipsko
29.-31.srpna	evangelizace Novak Kornelius	Teplá
1.-30. září	30. dní modliteb za svět islámu	
12.-20. září	evangelizace Novak Kornelius	Cheb
19.-21. září	dny Petra CHELČICKÉHO	Č.Budějovice
21. září	ekumenická neděle	Cheb
3.-5.října	setkání manželek kazatelů	Žďár n.S.
19. října	Konference výchovného odboru	Cvikov
24.-26. října	mládežnická regionálka	Cheb
8. listopadu	Rada zástupců sborů BJB	Pardubice

30.06.08

NA VŠECHNY AKCE SRDEČNĚ ZVEME
Sbor Bratrské jednoty baptistů, Libušina 4, 350 02 CHEB
tel.: 354 431 692 – kancelář sboru

david.slam@centrum.cz , 737 678 166 – kazatel sboru Mgr. David SLÁMA
www.cheb.baptistcz.org , cheb@baptistcz.org

Určeno pro vnitřní potřebu. 13.07.08